РЭҺЭЕЭ ТҮРГӨӨР АМБААРТАА ХААГЫТ

Республикын колхоз, совхозууд тарянай үрэһэ хаахa түсэб 64 процент, хартаабхын—60 процент дүүргээ

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 240 (9994) | 1962 оной октябриин 10, среда | Сэн 2 мүнгэн

...үүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ үргэнөөр дэлгэрүүлэн

...лика доторхи про...а предприяти, барил...низаци, колхоз болон ...дай эмхи зургаанууд ...улинуудай партийна ...инуудта тоосоото...ин суглаанууд боло...а. Гансахан Улаан...ин 250-яад партийна ...ганизацинуудта сен...тябрь соо тоосоото...ин суглаанууд үнгэр...5 мянга гаран комму...хабаадалсан, 2 мян...мунистнар үгэ хэлээ.

...эй XXII съездын ...үдые бэелүүлэн, үй...н түсэб дүүргэхэ, шэ...хэ болон дүй дүршэл ...лхэ, ажалай бүтээсэ ...шэлүүлхэ, ажалшадые ...мын суртал бодолоор ...үлхэ хэрэгтэ партий...изацинуудай анхара...р табидаг боложо бай...рөөшэ тоосоото-һун... суглаанууд гэршэлэн ...

...ажахын талааршье ха...е. Тарягаа саг соонь ..., гүрэнэйнгөө үмэнэхи ...дые амжалтатайгаар ... гэһэн угаа харюу...уялга колхоз, совхо...партийна организаци...рда мүнөө табигдаад ...э зорилгоёо Яруунын ... «Победа», Бэшүүрэй ...XXI партсъездын нэ... Мухар-Шэбэрэй ай...байкалец» колхозууд, ...ин аймагай Үдын сов...н бусад хэдэн ажахы...алтатайгаар дүүргээ. ...амта тэндэхи партий...изацинууд, колхоз бо...озуудай коммунист...саяа гээлтэ хоролто... саг соонь хуряажа, гү...яа тушааха уялгаяа ...н түлөө тэмсэл ша... толгойлоо гэжэ он...дэглэмээр.

...а партиин XXII ... хойшо олониитын ...ртийна организаци...ябуулдаг эмхидхэлэй, ...кэ хүдэлмэриин да...лээд үргэдхэгдэжэ, ...тнуудай эдэбхи хэ...улам ургажа байһые ...һунгуулиин суглаа...хэйлэн харуулна.

...е партийна эхин орга...удай эрхилдэг суртал ... мүн эмхидхэлэй хү...энь горьтойхон дутаг...үшөөл бии байһаар. ...омышленна предприя...з болон колхозуудай ...организацинууд ком...ажалай түлөө мүрысөөе ...һайнаар ударидадаг...тийна, гүрэнэй журам ...ажалдаа хайша хэрэ...дадаг коммунистнууд...ы хооһоор бэеэ маг...дэгүй дээрэлхүү зан ...архи, хаарта намна...удтэй эрид шангаар ...шухала гэжэ партийна ...һунгуулиин суглаа...рэ хэлэгдэнэ.

...эн тоосоото-һунгуу...глаануудай зариман ...хагдалтай байгааб гэ...арим ушарта тоосоото ...үүд шэнжэлэл бага... шүүмжэлэлгүйгөөр ... байна. Жэшээнь, ...ын «Красный путь» ... мүн Мухар-Шэбэрэй ...«Коммунизм» колхо...тийна организацинуу...соото-һунгуулиин суг...дэрэ гүнзэгы шэнжэ...шарше шүүмжэлэл...элнүүд хэгдээд, ай...рэнхы шиидхэбэри...һан байба.

... үнгэргэгдэһэн тоо...гуулиин суглаан хэн...дэ ямар туһа хүргэхэ гээшэб? Партийна комитедүүд коммунистнуудай суглаан бүхэниие, мүн партийна тоосоото-һунгуулиин суглаануудые үндэр хэмжээндэ үнгэргэжэ, тэдэниие партийна ниитын бодото һургуули болгохо уялгатай.

Жэлэй үнгэртэр үшөө хэдэн зуугаад партийна эхин организацинуудта тоосоото-һунгуулиин суглаанууд болохо байна. Түбхын түрүүн партиин райкомууд, колхоз болон совхозуудай парткомууд тоосоото-һунгуулиин суглаанууд дээрэ коммунистнуудай оруулһан һанамжа дурадхалнуудые наринаар согсолон, ажаглалта шүүмжэлэлэй ёһоор зохихо хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй.

Промышленна болон хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүтэлбэрилхэ хэрэгээ улам нарижуулан һайжаруулха, даанан ажалдань коммунист бүхэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ, партиин Устав тон наринаар сахиха, соёл сурталай, эмхидхэлэй хүдэлмэри нэгэн доро ябуулха, коммунис ажалай түлөө мүрысөө дам саашадань үргэдхэхэ, шэнэ хүнүүдые хүмүүжүүлхэ тухай асуудалнууд партийна тоосоото-һунгуулиин суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ зэргэтэй.

Зарим колхоз болон совхозуудай парткомууд ажалшадай дунда үдэр бүри эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулхын орондо центр дээрээ суглаа «хурал» үнгэргөөд, сагаа барадаг, саарһа тогтоол бэшэжэ, шэнээ шадалаа дууһадаг. Промышленна предприятинуудай, совхоз болон колхозуудай ехэ ехэ партийна организацинуудай парткомууд коммунистнуудай хамтын суглаа олонхи ушарта зарладаггүй байна. Энэнь партийна демократиие дабажа, коммунистнуудай эдэбхи үүсхэлые хабшаһан баримта мүн гэжэ сэгнэгдэхэ болоно. Эдэ дутагдалнууд партийна тоосоото-һунгуулиин суглаанууд дээрэ эрид шүүмжэлэгдэжэ, тодорхой хэмжээнүүд хараалагдаха ушартай.

Ажалшадай байдал улам һайжаруулха, тэдэнэй эрилтэ хэрэглэмжые шадаал һаа гүйсэд хангаха хэрэгтэ коммунистнуудай анхарал хандуулагдаха зэргэтэй.

Агууехэ Октябриин 45 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө промышленна предприяти, колхоз болон совхозууд дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абанхай. Тиимэһээ шиидхэгдэхэ ёһотой аад, үшөө шиидхэгдээгүй асуудалнуудта партийна эхин организацинууд гол анхаралаа хандуулха уялгатай. Эхэ орондоо 7,5 миллион пүүд орооһо таряа тушаалга—манай нэрэ хүндын хэрэг мүн. Мүн мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхэ, арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй табадахи жэлэй даабариие амжалтатайгаар бэелүүлхэ үндэһэ һуури мүнөөнһөө эхилээд табиха гээшэ промышленна предприяти, колхоз болон совхозуудай партийна организацинуудай шухалын шухала зорилго болоно.

Мүнөө үнгэргэгдэжэ байгаа партийна тоосоото-һунгуулиин суглаанууд дээрэ эдэ асуудалнууд бүхы талаһаа зүбшэн хэлсэгдэжэ, манай республикын байгуулагдаһаар 40 жэлэй баярай ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха хэмжээ ябуулганууд хараалагдаха ушартай.

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн

Ажахымнай алтан һудаһан

Эрхим шанартай мяха элбэг ехээр абажа, арад зонойнгоо хэрэглэмжые гүйсэд хангахын тула юу хэхэ, ямараар хүдэлхэб гэжэ КПСС-эй XXII съездын, мүн партиин ЦК-гай мартын Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүд дотор тодо һонороор заагданхай.

«Хэрбээ России Федерациин колхоз, совхозуудай энэ жэлдэ хоёр гектар бүридэ нэгэшье гахай шахажа худалдаа һаань, Эхэ оромнай хэды шэнээн ехэ гахайн мяха абаха гээшэб! Хоёр гектар бүридэ нэгэ гахай, харин зуу миллион гектарта 50 миллион гахай гэхэ гү, али 35 миллион центнер сула мяхан абтаха ха юм» гэжэ Н. С. Хрущев КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленум дээрэ хэлээ һэн.

ШАДАЖА ҮСХЭБЭРИЛХЭ

Нээрээшье түргэнөөр томо боложо таргалдаг, үдэсэтэй амитад—гахайнуудые зүбөөр үсхэбэрилжэ шадаа һаа, богонихон болзорто һайн шанартай мяха элбэгээр абаха аргатай. Жэшээнь, нэгэ эрэ тугалые 280—300 килограмм татаха шэгнүүртэй тарган, томо болгохын тула сохом нэгэ жэл гү, али бүри дээшэшье саг соо оролдосотой һайнаар эдеэлүүлхэ, харууһалха хэрэгтэй болоно. Харин нэгэ эхэ гахай һайнаар харууһалжа тэжээгээд түрүүлээ һаа, тэрээнһээ жэлэй туршада 2000—2500 килограмм мяхан абтахаар бшуу.

Тиибэшье һүүлэй үе болотор манай совхоздо гахай үсхэбэрилгэдэ бодото анхарал хандуулагдаагүй һэн. Эхэ гахайнуудай тоо толгой үшөөл үсөөн байһан гээшэ. Энээнһээ боложо поршоонхо тон үсөөн абтадаг, гахайн мяхан гүрэндэ багаар худалдагдадаг, тэрэнэймнай өөрынь үнэ сэншье ехэ байгаа бшуу. Гахай олоор үсхэбэрилжэ шадаагүй дээрэһээ гүрэнэй түсэбые дүүргэхын тула шэгнүүрээр бага, туранхай мал олоор худалдажа, адууһа малай тоо олошоруулха түсэбөө ходо дүүргэдэггүй һэмди.

Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, гахай үсхэбэрилгэдэ анхарал һайса табин, оролдосотойгоор хүдэлжэ эхилээбди.

Нэн түрүүн эхэ гахайнуудаа эрид олошоруулха зорилго табяабди. Мүнөө ажахыдамнай 155 томо эхэ гахай, мүн нэгэ-хоёр түрүүлээд шахажа худалдаха 342 гахай, тиихэдэ үсхэбэрилгэдэ табигдахаар 4 һараһаа дээшэ болоһон 503 эмэ поршоонхо харууһалагдажа байна.

Эхэ орондоо эрхим шанартай мяха жэл соо таһалгаряагүйгөөр, элбэг ехээр үгэжэ байхын тула гахайнуудаа таарамжатай болзорто, гол түлэб искусственна аргаар үрэжүүлээд, поршоонхо түсэбэй ёһоор абаха гэжэ шиидээбди.

Жэшээлхэдэ, мүнөө жэлэй үнгэрһэн 9 һарын туршада 226 бодо эхэ гахай түрүүлэгдэжэ, тэдэнһээ хамта 1916 поршоонхо абтаа гэхэ гү, али тус бүриһөө дунда зэргээр 14 поршоонхо абтаад байна. Тиихэдэ энэ үе соо 223 залуу эмэ гахайһаа бухыдөө 1579 түл абтаа. Ондоогоор хэлэбэл, **байгша оной 9 һарада бухыдөө 3495 поршоонхо абаад, тэдэнһээ 1000 гаран гахай шахажа, гүрэндөө худалдаабди.** Шахамалнууднай тус тустаа дунда зэргээр 71 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр тушаагдажа, гүрэндэ мяха худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Харин нёдондо энэ үедэ оройдоол 450 центнер гахайн мяхан худалдагдаа.

ГАХАЙН МЯХА—ГУРБА ДАХИН ЕХЭЭР

Тэрэшэлэн жэлэй дүүрэтэр 910 поршоонхо абахын тула 45 бодо эхэ гахай, 116 залуу эмэ гахай сентябриин 1 болотор үрэжүүлээ һэмди. Эдэ үдэрнүүдтэ үшөө 81 томо эхэ гахай искусственна аргаар үрэжүүлэгдэжэ байна. Тэдэ ерэхэ жэлэй январь, февраль соо түрэхэ юм.

Искусственна үрэжүүлгые шадамар бэрхээр хэрэглэжэ, ажалдаа һайн амжалта туйлаһан техник-үрэжүүлэгшэ Валентина Шульгинагай нэрые дурдангүй аргагүй. Мүн жэлэй эхинһээ хойшо хамта 800 поршоонхо абажа, гарза хоролтогүйгөөр, һайнаар түлжүүлээд, уялгаяа хоёр дахин үлүүлэн дүүргэһэн гахайшан Минга Фасхутдиновые магтангүй яахабибди. 700 поршоонхо һайнаар түлжүүлжэ, томо болгоод, шадамараар шахаһан ажалша эхэнэр Анна Васильевае алдаршуулмаар.

Эдэ туйлаһан амжалтаараа һанаагаа багаханшье амарнагүйбди. **Ерэхэ жэлдэ байгша онойхиһоо 3 дахин ехэ мяха абахын тула 4700 гахай шахажа, тус бүриинь 90 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр гүрэндөө худалдахабди. Энэ зорилгые бэелүүлхын тула ерэхэ жэлдэ 460 томо эхэ, мүн нилээд олон залуу эмэ гахай түрүүлхэбди.**

Гахайнуудайнгаа тоо толгойн улам олошорхо байһаниие хараада абажа, таарамжатай зохид байра түхеэрээбди. Жэшээлхэдэ, түргэн түлжүүлэгдэхэ, шахан таргалуулагдаха гахайнуудта гурбан талаараа дулаалһан байра баригданхай. Тэрэнэйнь утань 65 метр, үргэниинь—10, үндэрынь—2 метр юм. Байрын хажууда гахайнуудай ээлжээгээр орожо эдеэлхэ байра, газаалха уужам хорёо баригданхай. Тэрээн соонь самокормушка олон табигдадаг. Энэ байрада хамта томо болгогдохо 2000 поршоонхо, шахамалнууд байлгагдана. Тиимэ байра түхеэрхэнь бэрхэтэй бэшэ. Тэрээндэ ехэ үүдэн байдаггүй, харин миил гахайн багтаха нүхэнүүдые хээд, тэдэнэйнгээ орожо хэбтэхын тула досоонь һолоомо ехээр дэбдидэгбди.

Поршоонхотой эхэ гахайнуудта хоёр дулаан байра түхеэрэгдэнхэй. Гадна түрөөдүй байһан 300 толгой эхэ гахай байлгаха тусхай байра бэлдэгдэжэ байнхай. Энэ байра утаашаа 100 метр, хүндэлөөшөө 4—4,5 метр үргэнтэй болоно. Нэгэ хажуудань гахайн хэбтэхэ, нүгөө тээнь эдеэлхэ, газаалха таһалга бии. Самокормушка соонь хуурай орооһо тарян саг үргэлжэ байдаг. Мүн эдэ гахайнуудта дэбтээһэн нойтон тэжээл эдюулхын тула тусхай таһалга бэлдэгдэхэ.

ӨӨҺЭДЫН ТЭЖЭЭЛ—ҮНЭГҮЙ МЯХАН

Нарай поршоонхотой гахайнуудай байха хоёр байрамнай ууралаар дулаасуулагдана. Тэндэ хамта 300 гаран гахай багтадаг. Тиихэдэ байгша ондо 150 эхэ гахайнуудай байха ууралаар дулаасуулагдадаг үшөө нэгэ уужам ехэ байра түхеэржэ дүүргэхэмнай.

Абтаһан мяханай хямда сэнтэй, гаргаша багатай байхынь тула гахайн тэжээл гол түлэб өөһэдөө бэлэдхэдэг болонхойбди. Урдань гахайда ехэнхидээ худалдажа абтаһан тэжээл, орооһо тарянай зүйл эдюулэгдэдэг байгаа. Тэрээнһээ мяханай өөрынь үнэ сэн ехэ болодог байһаниинь элитэ.

Байгша ондо түрүүшынхеэ **һүн эдеэтэй буурсагтай кукуруза ехээр ургуулжа, тэрэнээ орооһо тарянай зүйлтэй холёод гахайда эдюулхээр 500 тонно силос дараабди. Хүсы, соя ногооной ургаса сабшажа, шэмэтэй зандань ногооноор хатаагаад, хамта 1600 центнер үбһэ бэлэдхээбди. Тэрэнээ гурил болгожо гахайда эдюулхэбди. Мүн нилээд ехэ корнеплод хуряагдажа абтаа.**

Бүхы фермэнүүднай томодхогдожо, нэгэ газарта олон гахай байлгагдадаг болоо. Энээнэй ашаар тэндэхи ажал хүдэлмэриие оньһожоруулха, нэгэ хүндэ олон гахай даалгаха арга олдоо. Тиигэжэ эндэ хүдэлэгшэд олзошье ехээр абана.

Манай гахайшад 1965 ондо бүри ехэ амжалта туйлажа, таряалангай хоёр гектар бүридэ нэгэ гахай тэжээхэ гэхэ гү, али 6 мянга гаран гахай шахажа, гүрэндөө 6500 центнер эрхим шанартай мяха худалдаха зорилго урдаа табина. Энээниие бэелүүлхын тула 600 бодо гахай барижа, тус бүриһөө 15—16-һаа үсөөн бэшэ поршоонхо абаха зэргэтэй болонобди. Урдаа табиһан зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхэ арга боломжо манда гүйсэд бии.

С. КРИВОГОРНИЦЫН,
Хяагтын аймагай Погранична совхозой директор.

КПСС-эй обкомдо, Министрнүүдэй Соведтэ

Һү һаалга, гүрэндэ худалдалга дээшэлүүлхэ талаар аймагуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй 1962 оной сентябрь һарын дүнгүүд тухай

Һү һаалга, гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхэ талаар аймагуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй 1962 оной сентябрь һарын дүнгүүдые КПСС-эй обком, Министрнүүдэй Совет хаража үзөөд, иигэжэ тогтообо:

1. КПСС-эй обкомой, Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугые 300 түхэриг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар Хориин аймагта (КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Ренчинов П. Э., аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Бальжинимаев Б-М. С.) барюулха. Тус аймаг сентябрь һара соо гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө 126 процент дүүргээд, үнгэрһэн жэлэй сентябрь һарынхида орходоо һү худалдалгаяа 214 тоннoор гэхэ гү, али 22 процентээр дээшэлүүлээ.

2. КПСС-эй обкомой, Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугые 200 түхэригэй хоёрдохи мүнгэн шантайгаар Түнхэнэй аймагта (КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Серебренников В. Д., аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Таханов А. Д.) барюулха. Энэ аймаг гүрэндэ һү худалдаха 9 һарынгаа түсэбые 110 процент дүүргээд, мүн сентябрь һарынхиие 121 процент дүүргэжэ, нёдондонойхидо орходоо 7 процентээр дээшэлүүлээ.

3. Гүрэндэ һү худалдалгаар 9 һарын, мүн сентябрь һарын түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэн Баунтын, Ахын, Захааминай аймагуудые тэмдэглэхэ.

Мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдалгаар аймагууд хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөнэй 1962 оной 9 һарын дүнгүүд тухай

Мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдалгаар аймагууд хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөнэй 1962 оной 9 һарын дүнгүүдые КПСС-эй обкомой бюро, Министрнүүдэй Совет хаража үзөөд, иигэжэ тогтообо:

1. КПСС-эй обкомой, Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугые 300 түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар Баунтын аймагта (КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Воронин Г. И., аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Аханянов А. П.) үлөөхэ. Тус аймаг гүрэндэ мяха худалдаха 9 һарынгаа түсэбые 104 процент, һү 120 процент дүүргэжэ, мяха худалдалгаяа нёдондонойхиһоо хоёр дахин шахуу, һү худалдалгаяа 26 процентээр дээшэлүүлээ, эбэртэ бодо малаа 14 процентээр, тэрэ тоодо үнеэдээ 7 процентээр, олошоруулаа.

2. КПСС-эй обкомой, Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугые 200 түхэригэй хоёрдохи мүнгэн шантайгаар Ахын аймагта (КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Хандуев Х. Х., аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Гулгонов Е. Ш.) барюулха. Энэ аймаг гүрэндэ мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэб 102 процент, нооһо худалдаха түсэбөө 107 процент дүүргээ. Мүн гүрэндэ һү худалдаха 9 һарын түсэбые 107 процент дүүргээд, нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо мяха худалдалгаяа 27 процентээр, нооһо худалдалгаяа 29 процентээр дээшэлүүлээ.

АМЖАЛТА ТУЙЛАГДАА

Эхэ орон дотороо мяха, һү, тоһо болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые элбэг дэлбэг болгожо, арад зонойнгоо байдалые улам саашадань һайжаруулхын түлөө хүдөөгэйнгөө ажалшадые улам габшагай шударгыгаар хүдэлхыень манай парти уряална.

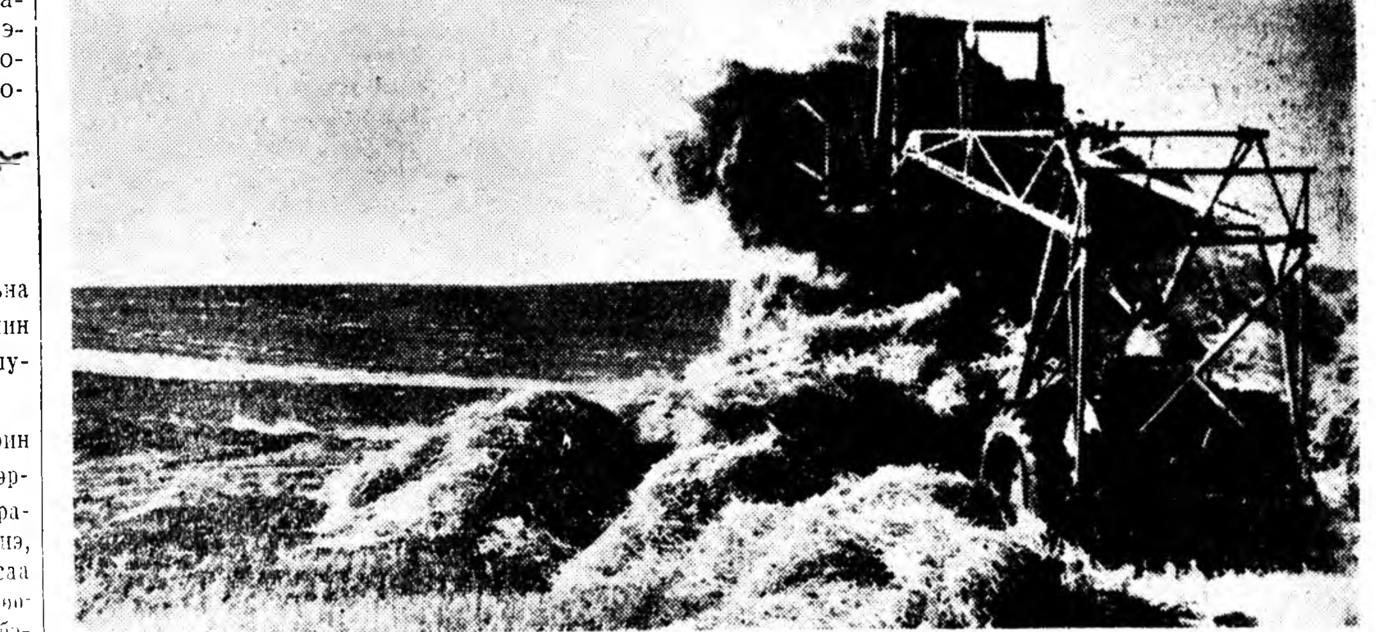
Манай колхоз байгша ондо бүхы таряалангайнгаа талмайе шэнээр хубаарилан, мүн тэжээлэй үнэтэ ургамал—кукуруза, горох болон шэниисын талмайе урда урдынхиһаа ехээр үргэдхэжэ, бараг һайн ургаса хуряажа абаба. Колхознай богонихон болзор соо бүхы таряагаа хадажа, хуряажа сүм дүүргэбэ. Мүн Эхэ орондоо 8 мянга 500 центнер эрхим шанартай таряа тушаажа, гүрэнтэеэ сүм тоосоод, аймаг дотороо түрүүлэн социалис уялгаяа дүүргэбэ.

Таряа хуряаха, гүрэндэ тушаахынгаа хажуугаар колхозой нэгэдэхи отделениинхид эрхим шанартай 3000 центнер шэниисын сортовой үрэһэ амбаартаа хаагаа.

Тоог дээрэ ажаллажа байһан багшанарай институдай физико-математическа факультедэй хоёрдохи курсын студентнэр габшагай шударгы ажалаараа шалгарнад. Жэшээнь, Л. Хогоева, Г. Сабинова, Т. Жамбалова гэгшэд илангаяа һайнаар хүдэлнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ отделени, бригадануудта таряалангай һолоомо суглуулжа һурилнэ. намарай паар хаална.

С. Ардуев.
Түнхэнэй «Восточные Саяны» колхоз.

Мухар-Шэбэрэй Суулгын совхозой хоёрдохи отделениин тракторист Бабасан Жигжитов 30 га нормотой аад, үдэр бүри 40 гектарай һолоомо суглуулна. Зураг дээрэ: Б. Жигжитов ажаллажа ябана.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

...истанай партийна организациин эдэбхитэдэй суглаан

..., октябриин 8. (ТАСС). ...й партийна организациин ...суглаан мүнөөдэр эндэ ...С-эй ЦК-гай Нэгэдэхи ... СССР-эй Министрнүүдэй ...рүүлэгшэ нүхэр Н. С. ...резидиумдэ ерэжэ һууха...унистнууд хани халуунаар ...гаа.

...ышленностиин, транспор...ын, хүдөө ажахын та...убликын ажалшадай аба...лис уялгануудай ямараар ... байһан тухай» КПСС-...й Президиумэй гэшүүндэ ... Үзбекистанай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ш. Р. Рашидов элидхэл хээ.

Суглаанда хабаадагшад резолюци баталан абаа. Гүрэнэй түсэбүүдые, долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ республикын ажалшадай абаһан социалис уялгануудые заабол дүүргэхэ талаар бодото хэмжээнүүд тус резолюци дотор хараалагдаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев суглаан дээрэ ехэ үгэ хэлээ. Тэрэнэй хэлэһэн үгэ угаа ехэ анхаралтайгаар шагнагдаа, нэгэтэ бэшэ альга ташалган болоо.

Угандын арадта амаршалга

Угандын премьер-министр Аполло Мильтон Оботе гэгшэдэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев телеграмма эльгээжэ, оронойнь бэеэ даанхай байдалтай болоһонтой дашарамдуулан, Угандын правительство болон арадта совет арадай, СССР-эй правительствын зүрһөө, өөрынгөө зүрһөө халуун амаршалга хүргөөд, шэнэ ажабайдал зохёон байгуулгада амжалта туйлахыень тэдэндэ хүсөө.

Телеграмма соонь иигэжэ тэмдэглэгдэнэ. Угандын бэеэ даанхай гүрэнэй бии болоһониинь колониальна дарлалтаһаа бүхы Африка түбиин хүсэдөөр сүлөөрхэ хэрэгтэ шэнэ шухалын шухала ушар болоно.

Бэеэ даанхай байдалтай, бүрин эрхэтэй гүрэн гэжэ Угандые мэдэржэ байһан тухайгаа Советскэ правительство баяртайгаар мэдүүлнэ, тэрээнтэй дипломатическа харилсаа байгуулхаар, дипломатическа түлөөлэгшэдые бэе бэедээ эльгээлсэхээр бэлэн байһанаа элирхэйлнэ гэжэ телеграмма соо хэлэгдэнэ.

(ТАСС).

ҺУРАХА ДУРАТАЙШУУЛ

Түмэршэ дарханшуул, хэб хэдэг хүнүүд. Ондоогоор хэлэбэл, «Электромашина» заводой хүдэлмэришэдэй нэгэ гол шухала мэргэжэлтэдынь эндэ сугларһан байба. Түмэр дабтажа, хэбүүдые хэжэ байһанаа цех сооһоо гараһан шэгээрээ эдэнэр эндэ ерээ. Тооложо һураха, һайнаар хүдэлжэ һураха, политическэ эрдэмэдэ һураха, нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, В. И. Ленинэй зааһанай ёһоор, коммунизмда һураха гэһэн хүсэлэнтэй хүнүүд эндэ ерээд һуужа байна бшуу.

Пропагандист Аркадий Федорович Безбородов хуудаһанууд дээрэ онсо тэмдэглэл хээд, нүхэдэйнгөө урда гараба. Үзэхэ программа тухайдаа хэлэжэ үгөөд, түрүүшын темээр пропагандистнь хөөрөөгөө эхилбэ. Капиталай оронуудта, онсолон хэлэбэл, Америкэдэ, промышленностиин ямар үүргэ дүүргэдэг тухай зэргэшүүлэн хөөрэбэ. Энээнтэй хамта хоёр дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин үүргэ тухай хэлэнэ.

Удаань заводойнгоо саашанхи хүгжэлтэ тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. Ойрын хэдыхэн жэлэй турша соо заводой хүдэлхэ арга боломжо, бүтээн гаргаха продукци тухай нүхэр Безбородов ехэ абьяастайгаар, һонирхолтойгооршье хэлэбэ.

— Энээнэй урда тээ манай завод ой модоной промышленностьда хэрэглэгдэдэг машина, техникын частьнуудые заһабарилдаг байһанаа, 1960 онһоо машина бүтээлгын завод болоһой. Автомобильнуудай крануудые, электродвигательнүүдые гаргадаг болоо юм,— гээд пропагандист хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ. Шэнэ продукци гаргадаг болоходоо заводоо үргэдхэхэ хүдэлмэри хэгдэһэн байгаа. Электромеханическа цехэй шэнэ гэр баригдаа. Продукци гаргаха даабаряа дүүргэдэгшье һаа, өөрынь үнэ хямдаруулха түсэбөө дүүргэжэ шаданагүйбди. Жэшээнь, 1961 оной эхеэр нэгэ кранай өөрынь үнэ 8 мянган түхэриг болодог байһан. Энэ жэлэй июнь һараһаа нэгэ кран 7300 түхэригөөр худалданабди. Нэгэ электродвигатель 540 түхэригөөр худалдагдаа. Тиигэн гэхэдэ, эдэнэймнай өөрынь үнэ худалдагдадаг сэнгһээ һураггүй ехэ юм. Иигээд байхадаа манай завод гарзатайгаар хүдэлнэ гээшэ. Тиимэһээ бидэнэр металл болон бэшэ материалнуудые алмахын түлөө тэмсэхэ ёһотойбди.

Энэ жэлэй уялга дүүргэгдэхэ. Мүнөөдэрэй мэдээгээр манай завод үйлэдбэриингөө түсэб үлүүлэн дүүргэнхэй.

Хойто жэлдэ заводнай табан янзын электродвигатель гаргадаг болохо. Мүнөө жэлэйхиһээ һураггүй олые бүтээн гаргахаар хараалагдана.

Саашань пропагандист 1965 он болотор заводой бүтээн гаргаха продукци тухай хэлэжэ үгэбэ. Энэ үе соо ажалай бүтээсэ 7—10 процентээр дээшэлхэ ёһотой. 1965 ондо заводнай 6 миллион түхэригэй продукци гаргаха ёһотой. Долоон жэлэй һүүлшын жэл—1965 ондо инструментальна цех хүдэлжэ эхилхэ. Тиигэжэ Буряадай совнархозой предприятинуудые хангадаг болохо юм. Мүн литейнэ цех завод сооһоо эгээн ехэ цех болохоор хараалагдана. Тус цех 1965 ондо 1962 онойхиһоо гурба дахин ехэ продукци гаргаха. Эды шэнээн продукци гаргадаг болохын тулада бидэнэр, заводой хүдэлмэришэд, улам һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхэ ёһотойбди. Энэ үе соо заводой корпусой хоёрдохи ээлжээн баригдажа эхилхэ.

Эдэ жэлнүүдэй турша соо ехэ барилга хэгдэхэ. 350 мянган түхэриг гэр байрын барилгада, 90 мянган түхэриг хүүгэдэй эмхи зургаануудай барилгада һомологдонхой.

Энэ үе соо ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигдаха юм. Энэмнай продукци ехээр гаргаха айхабтар ехэ арга боломжо болоно.

Жэшээнь, манай заводто нэгэ процент юунтэй адлиб гэжэ тайлбарилха болоо һаа иимэ: автомобилиин дүрбэн кран гү, али жэл соо 22,2 мянган түхэриг болоно. Хэрбээ нэгэ процентээр материал—металл арьбалаа һаа, жэл соо 24 тонно металл арьбалагдаха гэхэ гү, али 240 түхэриг алмагдаха. Энэ талаар таанадай кузнечно-бэлэдхэлэй цех ехэ материал арьбалжа шадаха жэшээтэй. Экономико шудалхадаа, шухала шухала асуудалнуудые улам гүнзэгыгөөр ойлгожо, бүхы цехээрээ тобшолол хэдэг болохобди. Бидэнэр лэ ехэ материал арьбалжа шадаха аргатай ха юмбибди. Жэшээнь, нэгэ кранда 6 тонно металл ороно. Энээнэй ехэнхи хубинь манай цехые дамжажа гараха бшуу. Эгээл тиимэһээ ехэ металл алмаха арга манда бии. Гэтэр 10—12 процентнь хаядаһан боложо гарана. Энэмнай тулюур ябадал гээшэ гээд пропагандист тобшолол хэбэ.

Ингэжэ өөрынгөө заводой ажал хүдэлмэри, арга боломжо тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэ зуураа, капиталис оронуудай промышленностьтай жэшэн харуулхадань, бүриншье ойлгосотой болоно. Пропагандист хөөрэжэ дүүргэхэ зуураа:

— Энэ хэрэгтэй темэ гү? — гээд һурагшадтаа хандаа!

— Хэрэгтэй даа,— гэһэн харюу соностоно.

— Жэшээнь, манай завод шэнэ техникэ абана гээшэ ааб даа. Прессэй түлөө 100 мянган түхэриг түлэгдөө. Теэд энэнэй түлөө хүдэлмэришэдэй салин хүлһэнһөө даралсана гээшэ гү, али үгы гү?—гэжэ кузнец Михаил Сергеевич Сидякин асууба.

— Үгы, тиигэдэггүй юм,— гэжэ пропагандист харюусана. Саашадаа энэ асуудал үзэхэдөө, бултыень дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдэхэбди.

Ингэжэ түрүүшын хэшээл яһала һонирхолтойгоор үнгэрбэ. Пропагандист Аркадий Федорович өөрынгөө хэрэгтэ абьяастай, үнэн һэшхэлээрээ хандадаг хүн гэжэ халта хөөрэлдэхэдөөл ойлгохоор.

—Энэ кружогто томилходонь ехэ дуратай байгаа һэмби. Юуб гэхэдэ, эдэ асуудалтай би яһала танил байнаб. Тиигээдшье энэмнай манай заводой саашадаа хүгжэхэ хэрэгтэй холбоотой,—гээд пропагандист Безбородов хөөрэнэ.

Хэшээлээ хэжэ байхыень харахада, хэрэг ажалдаа дуратай хүн гэжэ харагдана.

Д. Жугдурова.

ЭКОНОМИКЫН ЭРДЭМ АЖАЛДАНЬ ТУҺАЛБА

Политическэ һуралсалай үнгэрэгшэ жэл онсо удха шанартай байгаа. Юуб гэхэдэ, мүнөө үе сагай агуусхэ документ—КПСС-эй Программа ба түүхэтэ съездын бусад материалнуудые үзэһэн байнабди. Эгээл тиимэһээ политическэ һуралсалда хэзээ хэзээнэйхиһээ олон хүн хабаадаа.

Һуралсалай үнгэрэгшэ жэлдэ ганса энэ онсо шэнжэнь бэшэ байгаа. Хэшээлнүүдэй удха гүн гүнзэгы, һонирхолтой, хүн зоной һанал бодол татама болоһон байна. Колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин экономико шудалха семинарнуудые колхозуудай түрүүлэгшэнэр, совхозуудай директорнүүд хүтэлбэрилһэн юм. Энэ ушар һуралсалай шанар һайжаруулхаһаа гадна, эдэ коллективүүдэй ажал хэрэг улам һайжаруулха түлхисэ болоһон байна. Жэшээ болгон Баргажанай совхозые хараад үзэе. Тус совхозой директор Н. И. Малыгин семинарые хүтэлбэрилһэн юм. Энэ семинарта совхозой хүтэлбэрилэгшэд, главна мэргэжэлтэд, бригадирнууд—хамтадаа 35 хүн һуралсаа. Эдэнэр һарадаа хоёр удаа сугларжа хөөрэлдэдэг байһан. КПСС-эй XXII съездын материалнуудые шудалха зуураа, өөһэдынгөө хүдэлмэриин дутагдалнуудые элирүүлдэг, тэдэниие усадхаха тухай һаналаа хэлэдэг байба. Энэ ажахы мүнөө Кабанскын нютагай үйлэдбэриин управлени соо түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ. Гүрэндэ ехэ һү, үндэгэ худалданхай, таряа тушааха социалис уялгаяа 2 мянган центнерээр үлүүлэн дүүргээд байна. Ниитынгээ малда хүрэхэ хэмжээтэй үбһэ тэжээл бэлэдхэнхэй. Ингэжэ соёл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие бодото байдалтай нягта холбоотойгоор ябуулһанай ашаар иимэ амжалта түйлагдаа гэхэдэ тон зүйтэй байха.

Баргажанай адагай загаһанай комбинадай партийна организацида һуралсал мүн лэ һайнаар эмхидхэгдэһэн байгаа. Эндэхи хүдэлмэришэд, инжэнернүүд, технигүүд загаһа бариха гүрэнэйнгөө түсэб амжалтатайгаар дүүргээ. Карл Марксын, партиин XXII съездын нэрэмжэтэ колхозуудай, Дэрээнэй совхозой мяха, нооһо, таряа гүрэндэ худалдаха түсэбөө саг болзор соонь дүүргэһэндэ һуралсал, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин аша үрын ехэ байһаниинь дамжаггүй. Эдэ ажахынууд гүрэндэ мяха худалдаха 9 һарынгаа түсэб дүүргээ.

Гэхэ зуура, политическэ һуралсалые хайхардаггүй газарта кружогууд хүдэлхэеэ болиһон байна. Жэшээнь, Баргажанай ГЭС-эй партийна организацида эгээл иимэ ушар тохёолдоо. Мүн партиин XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой Хилганинска отделенидэ, мүн лэ иимэ дутагдал бии байгаа. Партийна һуралсалай муугаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ эдэ коллективүүдэй ажал хүдэлмэриньшье урагшагүй, үйлэдбэриинь даабаришье дүүргэгдэдэгүй байна.

Байгша оной октябриин 15-һаа политическэ һуралсалай шэнэ жэл эхилхэнь. Партийна пропагандын дэлисэ үргэдхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай заабарие хүтэлбэри болгон, һуралсалай энэ жэлдэ партиин райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинет кружок, семинарнуудай, политическэ һургуулиин тоое олошоруулаа. Мүнөө 85 семинар, кружогто 2400 хүн һуралсаха юм. Олон шэнэ хүнүүд һуралсалда хабаадуулагдаба. Мүн 30 гаран кружок, семинарнууд ба һургуулида комсомолшууд, залуушуул һураха юм. Аймагай центртэ партийна, совет эдэбхитэдэй семинар зарлагдадаг байхаар хараалагдана. Һуралсал бүридхэхэдөө эрдэм мэргэжэлыень, наһыень, бэшэ онсо илгааень хараадаа абагдаһан байха. Жэшээнь, эхин һургуулитай хүнүүд экономикын анхан шатын һургуулида, политһургуулида, кружогто оруулагдаһан байна. Дунда, дээдэ эрдэмтэй хүнүүдые ямар нэгэн семинарта һургахаар хараалагдаа. Һуралсалай энэ жэлдэ предприяти, колхоз, совхозуудташье экономикын эхин шатын һургуули нилээд олошоруулагдахань. Хамтадаа 22 иимэ һургуули нээгдэхэ юм. Бодото ажабайдалай эрилтэ иимэ байна. Предприятинуудай хүдэлмэришэд, колхоз, совхозуудай ажалшад хүдэлжэ байһан үйлэдбэриингөө экономико шудалха хүсэлэнтэй. Хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые элирүүлжэ, хүсэдөөр хэрэглэхэ, абаһан социалис уялгануудаа бэелүүлхын түлөө шармайн оролдожо байһыень эдэ баримта гэршэлнэ.

Партийна пропагандын амжалта, тэрэнэй шанар, бодото байдалтай холбоо барисааниинь кружок, семинарнуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө нэн түрүүн болохо байна. Энэ зорилгоор мүнөө жэлдэ шадабари мэргэжэлтэй пропагандистнар томилогдобо. Нёдондо жэлэйхидэл адли хүдөө ажахын, промышленностиин экономико шудалха семинарнуудай пропагандистаар ажахын хүтэлбэрилэгшэд хүдэлхэ юм. Экономикын эхин һургуулинуудта зооветеринарна мэргэжэлтэд, инженернүүд пропагандистаар табигдаа. Коммунис хүмүүжүүлгын семинарнуудые һургуулинуудай директорнүүд хүтэлбэрилхэ.

Политическэ һуралсалые ингэжэ хубилгахада, һайн үрэ дүн асархань лабтай.

В. Карагаев,
КПСС-эй Баргажанай райкомой пропагандист.

Семинар болобо

Петропавловка тосхондо Зэдын аймагай пропагандистнуудай нэгэ үдэрэй семинар болобо. Колхозууд, совхозуудай, эмхи зургаануудай пропагандистнар, партийна организацинуудай секретарьнар, хүдөөгэй лекторнүүд семинарта хабаадаба.

Уласхоорондын байдал тухай, мүн теориин асуудалнуудаар пропагандистнар лекци шагнаба. КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхэ талаар районно партийна организациин зорилго ба пропагандистнарай үүргэ тухай КПСС-эй райкомой секретарь В. Ф. Лысов элидхэл хэбэ. **Т. Жигмитов,**
КПСС-эй райкомой пропагандист.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Душанбе городой Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсэ харуулагдана. ТАСС-ай фотохро

Н. Г. ЗАГЛАДЫН БЭШЭГЫЕ УНШААД БАЙХАДАА...

СЭДЬХЭЛЭЙ СЭБЭР—БАЯ АЖАЛАЙ ҮРЭ—АЛДА

Н. Г. Загладын статья зүбш хэлсэһэнэй удаа

Украинын суута эхэнэр, Социалис Ажалай Герой Н. Г. Загладын «Таряашан нэрэеэ хүндэлэгты» гэһэн статьяе Загарайн аймагай Онохойн совхозой ажалшад ехэ хүндэтэйгөөр хүлеэн абаа. Тус статьяе хаа хаанагүй хүн бүхэн һонирхон уншажа, гүн удхатайнь танилсанад. Хүдэлмэришэд һанаһан бодоһоноо хөөрэнэ, ажахыдаа бии байгаа дутуу дундануудые элирүүлнэ, ниитын хэрэгтэ һэшхэлгүйгөөр хандадаг заримашуулые эрид шууд шүүмжэлнэ.

Совхозой парткомой үүсхэлээр отделени бүхэндэ үргэн эдэбхитэдэй, комсомолшуудай хабаадалгатай партийна хамтын суглаанууд боложо байнхай. Нэгэ иимэ суглаан совхозой нэгэдэхи отделенидэ һая болобо. Ниитынгээ ажахые һайжаруулха, саашадань хүгжөөхын түлөө үнэн сэхээр, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлдэг зоной хажуугаар һэшхэлээ гээһэн, хара амяа, хубиингаа хэрэг хараад ябадаг зарим нэгэн эндэхи отделенидэ үшөөл бии байһаар. Совхозой хүдэлмэришэнэй нэрэ зүүгээд, ниитын баялигһаа эшэхэ нюурггүйгөөр хуби хүртэлсөөд байгшад тухай шанга хөөрэлдөөн болобо.

Тэдэнэй дунда коммунистнуудайшье нэрэ дурдагдана. Жэшээнь, партиин гэшүүн Пахомов И. И. гэгшэ тээрмэшэнээр хүдэлхэ зуураа, талха татуулхаа ерэһэн хүнүүдһээ эдилгэ абадаг, архитайл ерээ һаань, ямаршье гасалангүйгөөр татаад үгэдэг.

Һэшхэлгүйшүүлэй нэгэн — хонишон Олзобоев болоно. Энэ хүн даажа ябаһан малаа хаяжархёод, хэнэйшье тайлбаригүйгөөр хэдэн арбаад хоногто зайжа арилшадаг юм. Үхэр адуулагшад Пирогов, Сандаков, Балданов болон бусад малаа ээлжээлжэ харюулдаг заншалтай. Тиигэжэ 3—4 үдэр хүдэлөөд, хойто 3—4 хоногтонь юушье хэдэггүй, хубиингаа хабаатай юумэдэ һамшадаг, үгышье һаа архидадаг байна.

Совхозойнгоо зөөриие хубиингаа зөөри шэнгеэр хэрэглэдэг һэнгэргүйшүүл баһал олон. Жэшээнь, дээрэ хэлэгдэһэн малшад, мүн бусадшье хүнүүд совхозой унаа, техникэ өөһэдынгөө хубиин хэрэгтэ ашагладаг, тэрэнэйнгээ түлөө гэжэ нэгэшье мүнгэ совхозой жасада оруулдаггүй. Ямаршье зүбшөөлгүйгөөр совхозой сабшалан дээрэһээ хубиингаа малда үбһэ сабшажа абаад, буусадаа зөөжэрхиһэншье хүнүүд бии.

Иимэ хуули бусын аашанууд совхозой хүдэлмэришэд, комсомолшууд, коммунистнуудай хараһаар байтар боложо байдаг. Харин тэрэ дарыдань тиимэ ушарнуудые зайсуулха, тэдэнтэй шангаар тэмсэхэ, огтолон хорихо гэжэ оролдодоггүйнь тон гэмшэлтэй. Үнгэрхэдөө, һэшхэлгүй ябадалые далдалха, нюухашье һэдэлгэнүүд зарим эдэбхитэдэй дундаһаа нэгэнтэ бэшэ гарадаг.

Зарим хүдэлмэришэдэй ниитынгээ ажалда һэшхэлгүйгөөр хандадаг ушарые үшөө иимэ баримтанууд гэршэлнэ. Хартаабхаяа бүри эртэ малтажа дууһаха аргатай байгаа. Теэд хартаабха малталгын үедэ зарим хүдэлмэришэдынь үмсынгөө огородой ажалда хэдэн үдэрөөр ябашоо. Энээнһээ боложо хартаабха малталга унжагайраад, обоотой хартаабхань поли дээрэ хүлдэжэ, гутажа хэбтэнэ.

Юрий Жуковай даадаг отарада 4 бүдүүн хүдэлмэришэн бии юм. Теэд эдэнэр һара соо оройдоол 7—7 үдэр хүдэлдэг. Бэшэ сагтань гэртээ байдаг. Үбэлэй газаа орожо ерэбэшье, энэ отарын байрада нэгэшье һаднаг шаагдаагүй, нэгэшье тэргэ үбһэ, һолоомо асарагдаагүй.

Тиихэдэ 23 наһатай Николай Пахомов орооһоной тоогые даагшаар томилогдоо һэн. Теэд энэ залуу нүхэр дааһан хэрэгтээ ханалгагүйгөөр хандана. Хүдэлмэришэдые ударидан хүдэлгэжэ шаданагүй. Орооһоной орошо, гарашын тоо бусайдуулхаһаа гадна, ехэ орооһо халаажа, гутаагаад байна.

Эдэ баримтанууд юу гэршэлнэб гэхэдэ, отделениин зарим хүдэлмэришэд хамтынгаа ажалда хайша хэрэгээр, «намһаа саагуур, наранһаа наагуур» гэһэншэгээр хандана. Энээнһээл боложо, нэгэдэхи отделени таряа хуряалгаяа хамагай һүүлдэ арай шамай дүүргээ, хүрэнгын үрэһэ сэбэрлэжэ хаалганда хү
дэжэ ороодүй, малай
гын бэлэдхэл эхилээ

Гэхэ зуура, отделени
лениин, мүн партийна
циин хүтэлбэри го
шүүмжэлэгдэбэ. Бри
тэ, отара болон тусх
нуудай хэхэ, бүтээхэ
дорхойлжо, түсэблэн
жа үгэдэггүй. Ушар
хүдэлмэриин дүүргэ
ноһоо ямаршье хина
галта, шанга эрилтэ
ногүй.

Партийна организа
гаран гэшүүдтэй. М
хуу комсомолшууд
мнай нилээд ехэ хүсэ
Гэбэшье ниитэ-полит
мүүжүүлгын хүдэл
хангалтагүйгөөр та
Тиимэһээ тус отдел
гай худал, архидалг
наншалдаан, ажала
эбдэхэ ябадал бүри
гэрэнхэй. Партбюро
секретарь нүхэр
энэ талаар ехэ зэмэ

Шулуутай, Мае
хонуудай коммунист
сомолшууд болон
нүхэр Н. Г. Заглад
зүбшэн хэлсэхэ зуур
жэлхы ажаглалтану
совхозой дирекци,
хүдэлмэришэдэй ко
хай тобшолол хэхэ,
ниин байдал һайжар
хай шиидхэхы хэмж
хараалха уялгатай.

Г. Цы
манай тус

ГАХАЙ ҮСХЭБЭРИЛГЭДЭ—ОНСО АНХА

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэри дотор, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ парти, правительствымнай хандаһан Хандалга соо мал ажалай продуктнуудые бүри ехээр абадаг болохо тодорхой зорилгонууд табигдаа. Оронноймнай колхоз, совхозууд ойрын хоёр-гурбан жэлдэ мяха абалгаяа улам ехэдхэхэ: таряалангай 100 га бүридэ 75, эдлүүриин бусад газарай 100 гектар бүриин 16 центнер мяха абахаар хараалагдана.

Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула партийна, соведэй, хүдөө ажахын органуудай ехэ хүдэлмэри ябуулха байһаниинь элитэ. Энээнтэй хамта парти, правительствамнай хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ хэрэгтэ саг үргэлжэ анхарал хандуулна. Мяха, мяханай зүйлнүүдые худалдадаг, худалдан абаха үнэ сэнгые дээшэлүүлхэ хэмжээн хадаа колхоз, совхозуудай саашадаа амжалта түйлаха, мал ажалай продуктнуудые элбэгээр абахадань ехэхэн туһа дүхэм болоно ха юм.

Хэрбээ ажалаа һайнаар эмхидхээ һаа, колхоз, совхозууд абаһан уялгануудаа заатагүй бэелүүлжэ шадахань лабтай. Илангаяа мяха абалгые горьтойгоор дээшэлүүлхэ ямар арга байнаб гэхэдэ, ажахынууд гахай үсхэбэрилгэдэ түбхын түрүүн онсо анхарал хандуулха зэргэтэй.

Гахай үсхэбэрилгэ—олзо доход ехэтэй һалбари. Гахайнууд түргөөр үдэдэг, богонихон болзор соо тоо толгойнь олошоруулагдаад, мяхан ехээр абтадаг байна. Энэнь түрүү ажахынуудай дүй дүршэл дээрэһээ харагдана. Кабанскын аймагай Шергинэй совхозые абаад үзэе. Тус ажахы бүри мүнөө жэлдэ гахайнуудайнгаа һүрэгые ехээр олошоруулхань. Таряалангай газарай гурбан гектар бүридэ нэгэ гахай үсхэбэрилдэг болохо юм. Бухыдөө гурба мянган центнер гахайн мяхан гүрэндэ худалдагдаха. Тиихэдэ 1963 ондо энэ совхоз гахайнуудай тоое хоёр дахин олошоруулха, гүрэндэ 5—5,5 мянган центнер мяха тушааха байна. Ойрын сагта бүхы тушаагдаха мяханайнгаа ехэнхиие гахайн мяхаар дүүргэхэ зорилготой.

Гансашье Шергинэй бэшэ, мүн бусадшье түрүү ажахынуудай ажал хүдэлмэри дээрэһээ харахада, республика дотор арга боломжын ехэ байһаниинь элирнэ. Сэхыень хэлэхэдэ, манай республикын ажалшад партиин ЦК-гай мартын Пленумэй табиһан зорилгые богони болзор соо дүүргэлсэхэ, таряалангай газарай 1—2 гектар бүридэ адагынь нэжээд гахай барижа, шахан таргалуулха аргатай.

Тиигэбэшье эндэхи олохон ажахынууд арга боломжоёо хүсэд хэрэглэнэгүй. Илангаяа Сэлэнгын, Тарбагатайн, Загарайн, Хориин аймагуудай ажахынууд энэ шухала һалбариие хүгжөөхын хойноһоо багаар оролдоно. Дурсагдаһан аймагуудай колхоз, совхозууд гахай үдхэхэ асуудалые мууса шиидхэнэ. Тиигээд тэдэниие жэл бүри олоор гарзада оруулна. Энээнһээ гадна, гахай үсхэбэрилгые оройдоо тоодоггүй ажахынуудшье бии. Жэшээнь, Сэлэнгын совхозой хүтэлбэрилэгшэд «гахай барихада ажалынь хүндэ, тэжээл бэлэдхэхэ бэрхэтэй» гээд фермэеэ үгы хэхэ һанал бодолтой байдаг.

Тэрэшэлэн гахай үсхэбэрилгэдэ онсо анхарал хандуулдаггүй ябадал үшөө юунһээ болоноб? Эхэ гахайнуудые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри мууса эмхидхэгдэнэ. КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор колхоз, совхозуудта сентябрь, октябрь һара соо 24 мянга гаран томо эхэ, эмэ гахайнууд үрэжүүлэгдэхээр хараалагдаһан. Тиин 1963 оной түрүүшын кварталда 166 мянганһаа үсөөн бэшэ поршоонхо абтаха ёһотой байгаа. Мүнөө сентябрь һара үнгэрбэ. Теэд зарим ажахынуудта эхэ гахайнууд искусственна аргаар үрэжүүлэгдэжэ эхилээдүй байһаар.

Гахай үсхэбэрилхэ талаар илангаяа Хориин нютагай үйлэдбэриин управлениин харьяата колхоз, совхозууд бирагүй байдалда оронхой. Һүүлэй мэдээгээр эндэхи бүхы эхэ гахайнуудайнь арбанай нэгэ хубишье үрэжүүлэгдээдүй. Жэшээлхэдэ, Яруунын аймагай совхозууд октябриин 1-нэй байдалаар 2000 эхэ гахайһаа оройдоол 55-ыень үрэжүүлээ. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, управлениин мэргэжэлтэд ажахынуудта туһаламжа багаар үзүүлнэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулнагүй. Мүн иимэрхүү ушар Сэлэнгын, Баргажанай аймагуудай ажахынуудта тохёолдоо.

Зарим колхоз, со
фермэнүүдтэ мүнөө
томо азарга гахай
Энэ талаар ямарш
абтадаггүйнь гайха
хайлан . хэлэбэл,
«Комсомольский»
сентябрь, октябрь
200 томо эхэ гахай
дэхэ аад, фермэдэ
нэгэ азарга гахайт
Тиигээд мүнөө хүр
нуудые бэлдэжэ, эх
даа үрэжүүлжэ эх

Гахай олоор үс
Мухар-Шэбэрэй, Т
Бэшүүрэй, Кяхтын
ажахынууд мүн лэ
даа бэлэн болгоод
хайнуудые үрэжүү
мэри гэдэргэнь тат
хажуугаар бусад
гахайн шэнэ байра
риха хүдэлмэрээ
Мүн Зэдын, Хяагт
Шэбэрэй аймагууд
байранууд һэльбэн
үбэлжэлгэдэ бэлд
гаад, юушье хэгдэ

Эдэ бүгэдэнь гах
рилгые хангалтагү
хидхэжэ байһанай
но бшуу. Ажалаа
ударидажа байһа
совхозуудай хүтэлб
ажахыгаа гэдэргэнь
байха, гүрэнэй урд
зорилгые бэелүүл
ушаруулна.

Зорилго юуб гэх
гай үйлэдбэриин
нүүд, КПСС-эй
колхоз, совхозуудай
организацинууд га
рилгөөр тодорхой х
ха зэргэтэй.

И. П

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур
1962 оной октябриин 10.

...ХИТЭЙ ХУДӨӨ БЭШЭГШЭ

...үргэн талаар тооһо ...баһан автобусынай ...н тосхоной баруун ... байшаба. Тэндэ ...ва машинаһаа буу...шаг хүнһөө: ...ыбен Цыбиковичые ...хаагуур нуудаг гээ... асуухадам.

... даа, ...нахабиб. ...зэрние ...хүн ма...дохошье... ...,—гэжэ ...нэгэ хэ...эн яба...һуулэ, ...томохон ...рана гүт? ...һургуу...тэндэл ...Цыбен ...ние оло...—гэбэ.

...ыбиковичые таки...манай эндэ олдохо...гэжэ тэрэ наһа...н тон зуб хэлэһын ...н хоногой турша...ймагаар ябахадаа ...доото дээрэнь үнэн...зр Сагалеев 1932 ...СР-эй гэшүүн, Бу...ССР-эй габьяата баг...ран жэл ниитэйгэй...эрдэм бэлигтэ ...йна. Тиихэдэ зарим ...н шэнги гансал ...агаа ажал хүдэлмэ...абдаг бэшэ, харин ...гэтэ эдэбхитэйгээр ...гээшэ. Һүүлэй ...й туршада Цы...вич һэлгэлтэгүй...йгаа колхозой, ...ленинии партийна ...н секретаряар хү...

...ммунист, партийна ...гшэ ажалшадай ...н ниитэ-политиче...үүлгын хүдэлмэри ...даг. КПСС-эй Зэ...й пропаганда, аги...й хүдэлмэришэд...йтнай түрүү про...агитаторнууд хэд ...нэ асуухадамнай, ...леевэй нэрэ нэн

түрүүн дурдаад һэн. Отделениин коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн һүнэй фермын һаалишадһаа: «ямар агитатор тантай ходо хөөрэлдөө үнгэргэнэб» гэжэ һонирхоходомнай, бахал Цыбен Цыбиковичые нэн түрүүн нэрлээ бэлэй.

Цыбен Цыбикович Сагалеев манай «Буряад үнэн» газетын эдэбхитэй хүдөө бэшэгшэ байһаараа республикынгаа ажалшадта мэдээжэ болонхой. Саг саг болоод лэ газетэдэ һонин бэшэг, статья, мэдээнүүдые толилжо, манай хүндэтэ уншагшадые ...нирхуулдаг.

— «Буряад үнэн» газетэдэ бэшэжэ эхилһээр үнихэн болооб даа. Бүри Эсэгэ ороно хамгаалгын дайнай урда жэлнүүдтэ минии бэшэһэн зүйлнүүд газетэдэ гарадаг һэн,—гэжэ Цыбен Цыбикович хөөрэнэ.

Нүхэр Сагалеев ганса газетэдэ бэшээд лэ худөө бэшэгшынгээ уялга хизаарладаг бэшэ. Тэрэ газетын · редакциин бүхы ажал хүдэлмэридэ горьтойхон туһа хүргэжэ байдаг. Жэшээлхэдэ, тэрэнэй үүсхэл, оролдолгоор «Коммунизм» колхозой хоёрдохи отделенидэ «Буряад үнэн» газетэ уншадаг хүнүүдэй тоо ходо олошоржо байдаг. Мүнөө тэрэ отделениин 70 гаран гэшүүд манай газетэ захижа, һонирхон уншажа байдаг юм.

«Буряад үнэн» газетын 10 мянгадахи номерой хэблэгдэн гараха баярхаланта үдэрые угтуулан манай эдэбхитэй худөө бэшэгшэ, хүндэтэ Цыбен Цыбиковичые халуунаар амаршалха зуураа, газетымнай ажал хүдэлмэридэ саашадаа бүришье һайнаар туһалжа байхыень хүсэнэбди.

Ц. Субанов.

Зэдын аймагай Борьёо тосхон.

Бэшэгэй шэнэдхэһэн дүримые заалга

Коммунис партиин ленинскэ национальна политикын үндэһөөр национальна һургуулинуудай һурагшад бүхы эрдэм ухаанай үндэһэ һуурие түрэлхи хэлэн дээрээ үзэдэг. Түрэлхи хэлэн хадаа һурагшадай саашадаа эрдэм һургаал олоходо абаха түрүүшынь арга зэбсэг болоно гүүнэ. Тиимэһээ «СССР-эй арадуудай үндэһэн хэлые саашадаашье улам хүгжөөхэ, СССР-эй эрхэтэн бүхэнэй ямаршье хэлэн дээрэ хөөрэлдэхэ, хүүгэдээ хүмүүжүүлхэ, һургаха дүүрэн эрхэ сүлөө хангаха» гэжэ тон эли тодоор КПСС-эй Программа соо заагданхай. Энэ заабариин үндэһөөр манай буряад хэлэн саашадаа хүгжэхэ ба ургаха зэргэтэй. Тиихэлээрээ түрэлхи хэлэнэй удха шанарынь улам ехэ болоно. Тиимэһээ өөһэдынгөө үндэһэн хэлэндэ тусхай анхарал табигдаха ёһотой.

Түрэлхи хэлэнэй эшэ үндэһые, баялиг болон бэшэгэй дүрэмые һурагшадта зүбөөр ойлгуулха уялгатайбди.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1961 оной декабриин 26-най тогтоолоор «Буряад бэшэгэй дүрим» баталагдан абтаад, 1962 оной сентябриин нэгэнһээ һургуулинуудта заагдажа эхилбэ.

Буряад бэшэгэй дүримэй зохёогдоһон үндэһэ һуури тухай тобшохоноор тэмдэглэхэдэ иимэ: бэшэгэй дүрим гол түлэб үгэнүүд хайшан гэжэ хэлэгдэдэг бэ — тэрээндэ дүтэрхыгөөр тааруулан зохёогдонхой. Тиихэлээрээ бэшэхэдэ хүнгэн дүрим болоно. Гэбэшье, шэнэдхэгдэһэн дүримүүдые зарим ушарта баримталангүй бэшэдэг ушар бии гэжэ түрүүшын һара соо хэгдэһэн шалгалтануудаар элирнэ. Багшанар нэн түрүүн иимэнүүд бэшэлгэдэ анхаралаа табиха болоно гэжэ һанагдана:

1. Эмэ үгэдэхи **б, ш, ж** хашалганууды һурагшад зөөлөөр үгүүлжэ, шинэ, бишиг, жимэс гээд бэшэхээ һанадаг: «Би эгшэдээ бишэг бишэб» (5 кл., Нарһатын һур.) Бэшэгэй дүримэй ёһоор эдэ хашалганай удаа **«э»** бэшэгдэхэ ёһотой.

2. Олонхи аймагуудта сагай наречинүүдые 3-хи нюурта хамаадуулхадаа, залгалтыень хатуугаар хэлэдэг. Тиимэһээ һурагшад хэлэдэгээрээ бэшэдэг: «Үглөө үдэрын город соогуур ябаабди» (5 кл., Хоринн һур.) «Би һүүлээрын ошохоб» (6 кл., Хоринн һур.) Шэнэдхэһэн дүримэй ёһоор «үглөөдэрынь, һүүлээрынь» гэжэ бэшэгдэхэ ёһотой. Харин һурагшад баһа «үглөөдэрынь, һүүлээрынь» гэжэ бэшэдэг байгааб.

3. Мүн деепричастинуудай нюурта хамаадаалай залгалта хатуугаар бэшэжэрхидэг: «Тинхэлээрын нохойхон өөдөө хаража хэбтээд, һүүлээ шарбаба» (5 кл., Ульдэргын һур.) Шэнэдхэһэн дүримэй үндэһөөр «тинхэлээрэнь, тинхэлээрэнь» гэжэ хоёр янзаар бэшэгдэхэ байна.

4. **Р, ш** хашалгануудай удаа бэшэгэй дүримэй ёһоор **«ы»** аялган бэшэгдэхэ: мурысэхэ, түрүүшын, һүүлшын, бишыхан гэхэ мэтэ. Тэдэ һурагшад эдэ хашалганай удаа **«ии»** бэшэнэ: мурисэнэ, түрүүшиин, бишиихан гэхэ мэтэ.

Тиимэһээ энэ мэтын дүримүүдтэ саашадаа онсо анхарал хандуулжа зааха шухала.

Хэлэдэгээрээ бэшэхэһээ гадна, үгын үндэһэ һуури баримталжа бэшэхэ дүримүүд бии. Жэшээлхэдэ:

1. Мүлиһэн, халиһан, түриһэн гэхэ мэтэ причастна формын хүсэд үнгэрһэн сагай глаголнуудта зөөлэн — л хашалганай удаа түргэн — **и** бэшэгдэдэг. Юундэб гэхэдэ, эдэ үгэнүүд мүли, хали, түри гэһэн һууритай глаголһоо гаража, дээрэ «һэн-һан» гэһэн суффикс сэхэ абана. Харин тиихэдэ мүлһэн, хальһан, түрьһэн гэһэн юумэнэй нэрэнүүд хэлэдэг ёһоор бэшэгдэдэг. Эдэ причастинууд ба юумэнэй нэрэнүүд адляар хэлэгдэдэг. Тиимэһээ һурагшад һамаран бэшэжэ, алдуу гаргана.

2. Мүн причастна формын хүсэд үнгэрһэн сагай **«дабаһан, оймһон, нэрэһэн»** гэхэ мэтэ глаголнуудта хоёрдохи үедэнь тодо бэшэ түргэн аялган бэшэгдэдэг. Харин тиихэдэ **«дабһан, оймһон, нэрһэн»** гэхэ мэтэ юумэнэй нэрэнүүдые хэлэдэгээрээ бэшэнэбди. Адляар хэлэгдэдэг юумэнэй нэрэ ба глаголдо һурагшад алдуу гаргана.

3. Ушарлаһан деепричастида **«болобол, ороходоо»** гэжэ глаголнууд хоёрдохи үедөө тодо бэшэ түргэн аялгантайгаар бэшэгдэдэг. Юундэб гэхэдэ, **боло, оро** гэжэ глаголнууд—бол, — **ходоо** гэжэ деепричастна залгалта сэхэ абана. Эдэ глаголнууд **«болбол, орходоо»** гэжэ дахуул үгэнүүдтэй адляар үгүүлэгдэдэг. Тиимэһээ эдэнэй бэшэлгэдэ һурагшад алдуу гаргана.

4. Глаголнуудай хоёрдохи үедэ тодо бэшэ түргэн аялган бэшэгдэдэг: **ошо, һуу, ерэнэй, ерэнэ, ерэтэр** гэхэ мэтэ.

5. Глаголһоо гараһан тэмдэгэй нэрэнүүд тодо бэшэ аялгантайгаар бэшэгдэдэг: **урэмэл, зурамал, ...элмээр, заһамаар** гэхэ мэтэ.

Тодо бэшэ түргэн аялгантай үгэнүүдые бэшэхэдэ хүшэр байна. Жэшээлхэдэ: юумэнэй нэрэ **«болдог»** (газар) ба **«болодог»** гэһэн глаголтой адляар хэлэгдэбэшье, глаголынь тодо бэшэ түргэн аялгантайгаар бэшэгдэнэ. Юундэб гэхэдэ: **«боло»** гэжэ глагол **«-дог»** гэжэ причастна суффикс сэхэ абана.

Нэгэ янзаар, адляар үгүүлэгдэдэг үгэнүүд аад, ондоондоогоор бэшэгдэхэ дүримүүд олон. Жэшээлхэдэ: **хальһан** (юум. нэрэ), **халиһан** (причасти).

Гэбэшье эхин ба дунда һургуулида сентябриин нэгэнһээ шэнэдхэгдэһэн бэшэгэй дүрим заажа эхилээ.

Бэшэгэй шэнэдхэгдэһэн дүрим зааха асуудалаар аймагуудта, Улаан-Үдэдэ үнгэргэгшэ зундаа семинарнууд болоо. Мүн Агын, Усть-Ордын национальна округуудта комплексно институдай хэлэ бэшэгэй эрдэмтэд буряад бэшэгэй дүримөөр семинар үнгэргөө.

Гансал 1962 ондо хэблэгдэһэн, 5—6—8 классуудта үзэхэ «Түрэлхи литература» шэнэдхэгдэһэн бэшэгэй дүримдэ таарулагданхай. Тиимэһээ энэ һуралсалай жэлдэ багшанар «Буряад бэшэгэй дүрим ба словарь» гэһэн ном үдэр бүриингөө ажал хүдэлмэридэ хэрэглэжэ, шэнэдхэһэн дүримэй үндэһөөр үгэнүүд яажа бэшэгдэхэ байнаб гэжэ учебник соохи үгэнүүдтэй жэшээлжэ үзэхэ ёһотой. Тон түрүүн ямарнууд хубилалта болооб гэжэ мэдэхэ шухала. Иимэ хүдэлмэри эрхим багшанар хэжэ эхилээ.

Зарим һургуулинуудта бэшэгэй шэнэдхэмэл дүрим үзэлгөөр семинар үнгэргэнэ. Жэшээлхэдэ: республиканска № 1 интернат һургуулиин багшанар шэнэ дүрим зүбөөр шудалжа, һурагшадаа заажа байна. Түрэлхи хэлэ, литературын багша Х. Д. Дамдинова эхин һургуулиин багшанарта шэнэдхэһэн дүрим заалгаар ехээхэн туһа хүргэжэ байнхай.

Буряад бэшэгэй шэнэдхэмэл дүримүүдые нэбтэрүүлхэ талаар «Буряад үнэн», «Буряад залуушуул» газетэнүүд, «Байгал» журнал ехэхэн туһа хүргэжэ байна. Тиимэһээ багшанар ба һурагшад эдэнүүнэй соо сагай гэрэлжэ уншажа байха ёһотой, һургуули бүридэ газетэнүүд ба журнал захидажа, уншагдадаг байха ушартай.

Шэнэдхэһэн дүрим һурагшадта зүбөөр, һайнаар ойлгуулхые бүхы багшанар үдэрһөө үдэртэ оролдоно, саашадаашье оролдохо ёһотой.

Б. БАТОЕВ.

НОВОСИБИРСК. СССР-эй Наукануудай академиин Сибирнин таһагай харьяата гидродинамикын институтда уһа хүсэтэйгөөр сасадаг түхеэрэлгэ бүтээгдэв. Физико-математическа эрдэмэй доктор Б. В. Войцеховский тэрэ түхеэрэлгые хүтэлбэрилэн бии болгоо.

Энэ түхеэрэлгээр уһа сасахада ямаршье горно породо эбдэрэн бутардаг байха юм. Зураг дээрэ: физико-математическа эрдэмэй доктор Б. В. Войцеховский, инженер Н. Ф. Оленьков гэгшэд тэрэ түхеэрэлгээ хүдэлгэжэ байна. ТАСС-ай фотохронико.

ШЭЛ ХАЙЛУУЛАГШАД ЭХЭ ОРОНДОО

Манай республикын промышленна предприятинуудай үйлэдбэрилэн гаргадаг продукци Эхэ оронойнмай олон областьа, хизаарнуудта эльгээгдэдэг болоһоор үнинэй. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын шэлэй механизированна заводой үйлэдбэрилэн гаргадаг сонхын шэл Сибириин, Алас Дурна болон холын хойто зүгэй районуудай шэнэ барилгануудта эльгээгдэнэ.

Республикымнай түрүү предприятиин шэл хайлуулагшад энэ жэлдэ түсэбөө гадуур 750 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилэн гаргаха уялга абаһан. Тус завод энээнһээ урда жэлнүүдтэ иимэ ехэ продукци үшөө бүтээн гаргажа үзөөгүй. Харин орон доторо коммунизм байгуулха талаар партиингаа зааһанаар Агууехэ Түсэбые хараһан дээрэнь бэелүүлжэ байһан заводой хүдэлмэришэд доторойнгоо арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэхые оролдожо, продукци үйлэдбэрилгые нилээд ехээр дээшэлүүлжэ шадаһан байна.

Мүнөө заводой цех, халаан, бригадануудай хоорондо социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Агууехэ Октябриин һайндэрые ажалай бэлэгтэйгөөр угтаха гэжэ мүрысэгшэд дундаһаа нүхэр Е. Е. Елеевагай хүтэлбэрилдэг халаан түрүүлжэ ябана. Коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ солодо хүртэһэн тус халаанайхид сентябрь нарынгаа даабарие 111 процент дүүргээ. Машинистнууд А. Е. Голубенко, В. Г. Челпанов, шэл отологшо П. И. Арсентьева болон бусад бүтээсэ ехэтэй ажалай һайн жэшээ харуулан, социалис мүрысөөндэ бүри ехэ амжалта туйлахыень нүхэдөө уряална.

Мүнөө тус заводой хүдэлмэришэд даабариһаа гадуур 654 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл Эхэ оронойнгоо шэнэ барилганууда эльгээбэ. Энэмнай Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ манай заводойхидой бариһан бэлэг гээшэ гэжэ хүдэлмэришэд мэдүүлнэ.

Н. ЗАЙЦЕВ.

Барилгадаа туф шулуу хэрэглэнэ

...«...Саяны» (Түн...шэнээ) ...хыгаа хурдан ...үгжөөжэ, коммун...үулгын хэрэгтэ ...рүулэсахын түлэ ...то гаргана. Энэ ...лонойхихоо һургуу...ду бэлэдхэжэ аба... бүридөө 7 тонно ...дараһан байна. ...аа хотон һэльбэг... шэнэ байра...

нууд удаа дараа бодоно. Жэшээнь, Хуурай Хобог гэжэ газарта Добшон Дандаровай даадаг барилгашадай бригада 300 үнеэнэй байха шэнэ түхэлэй байра барижа дүүргэхэ дүхөө. Энэнь үнеэдые уянгүй байлгаха, оньһон машинаар һааха тусгаар таһагтай юм. Тэндэ мүнөө «ёлочко» түхэлэй хоёр агрегат тодхогдожо эхилээ. Малай уһалалга, шабааһа шэбхэ гаргалга мүн лэ

оньһожоруулагдаха. Оньһон аргаар үнеэ һааха байра, түхеэрэлгэ үшөө хоёр фермэдэ табигдажа байнхай. Һаяын сагта «ёлочко» түхэлэй дүрбэн шэнэ агрегат энэ худалжэ эхилхээр хараалагдана.

Үшөө нэгэ һайшаамаар юумэнь гэхэдэ, барилгануудынь нютагай хямда, элбэг материалаар—туф шулуугаар бүтээгдэнэ.

Н. Еранский.

...анда бэеэ даанхай байдалтай болохонь

...А (Уганда), ок...(ТАСС). Британска ...лиг газар гэжэ ...гдэдэг Зүүн Аф...да гэжэ орон Аф...данхай гүрэнүү...эрээ зэргэлхэ ёһотой ...брийн 9-дэ эзэл...томо город бо...алада октябриин ...н тэг дунда Анг...буулагдажа, бэеэ ...дын гурбан ян... түг гаргэдэбэ.

Энэ ушар хадаа 70 шахуу жэлэй турша соо үргэлжэлһэн Англиин колониальна эзэрхэлэлые дүүрэһые харуулха байна.

Угандын бэеэ даанхай байдалтай болоһондо зорюулагдаһан һайндэртэ гадаадын 60 гаран оронэй делегаци ерэхээр хүлеэгдэнэ. Советскэ правительствын түлөөлэгшэ СССР-эй онсо, бүрин эрхэтэ элшэн сайд Г. И. Фомин эндэ ерээд байнхай.

гэй компаниннууд хинажа байдаг.

Орон дотор ашагта малтамалнуудай баялиг уурхайнууд бии. Англиин монополинуудай мэдэлдэ байдаг ашагта малтамалнуудайнь промышленность һулаар хүгжэнхэй.

70 шахуу жэлэй турша соо колониальна дарлалта доро байһанһаа уламжалан, хэдэн миллион африканецууд эрхэ сүлөөгүй, үгытэй ядуу байдалтай болоһон байха юм. Хүдэлмэригүйшүүл олон, илангаяа салин хүлһэнэй талаар үндэһэнэй ялгаа гаргагдадаг. Эдэ бүгэдэ нютаг зоноһнь байдалые бүришье хүшэр хүндэ болгодог. Адли хүдэлмэри хэһэн аад, хүдэлмэришэд-африканецууд хүдэлмэришэд-европейцүүдтэ орходоо 20—22 дахин бага салин хүлһэ абадаг.

Мүнөө дээрээ багахан үүргэ дүүргэдэг олонхи профсоюзуудынь (тэдэнэр хүдэлмэришэдэй ойролоол 2 шахуу процентынь нэгэдүүлдэг) Угандын профсоюзуудай конгрессдэ нэгэдэнхэй юм.

Дүрбэн королевствын эгээн томонь болоһо Угандада урдын ёһо заншалнууд үлэнхэй. Гэбэл, хаан (хабака), нютагай парламент (лукико), өөрынь правительство бичи юм. Королевствэнүүдтэ хуби болоход тадарха һанаашалгануд ехээр гарадаг байха. Буганда бэеэ даанхай байдалтай болобо гэжэ лукико 1960 оной декабрьда соносхоһон байгаа. Угандын бэеэ даанхай байдалтай болохоһонь тус королевство федеральна гуримай ёһоор тэрэнэй хубинь болохо гэжэ шиидхэгдэһэн байгаа.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр болоһон Африкын арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүсэтэ хүдэлөөн Угандада мүн лэ дэлгэрһэн байха юм. Англиин колонизаторнууд хадаа Африкын үшөө нэгэ ороной бэеэ даанхай байдалтай болохо эрхые эсэсэй эсэстэ мэдэрхэ баатай болоо.

1962 оной мартын нэгэнһээ Угандые дотоодын өөрынь захиргаатай болгохо, 1962 оной октябриин 9-һөө тэрээндэ бэеэ даанхай байдал олгохо тухай хэлэсээн 1961 оной эсэстэ баталагдаһан юм.

Угандын мүнөөнэй правительствын премьер-министрын тушаалые Угандын арадай конгресс гэжэ партиин түрүүлэгшэ Мильтон Оботе гэгшэ даажа байдаг.

(ТАСС).

УГАНДА

(ТАЙЛБАРИ)

...хадаа ...ада Анг... доро байһан

...газар 243 мянган ...лометр болодэг, ...(1960 ондо) 6.682 ... болодог байгаа. ...роцентнь —афри...н түлэб банту гэ...тан юм. Уганда: ...Баруун, Хойто, ...нютагтай. Угандын ...эрээ Буганда, То...Буньоро гэжэ ...онимото шахуу ...рбэн королевство ...ээ захиргаа...доно (8,5 мянган

...омическа талаа...ржэнги аграрна ...е ажахынь гол ...н оронуудта ...н: кофе, хлопок, ...бабша, саахарай ...н, тоһолиг үрэ... байдаг байха юм.

...хэрэглэмжые ...даа нютаг зэ...манюку, арахис, ...куруза таридаг, ...мылдэг байна.

Худөө ажахын продукцинуудые бүйлуулдаг предприятинуудые хариин, гол түлэб Англиин

Вьетнамай Демократическа Республикада социалис индустриализаци бэелүүлэгдэнэ. ДРВ-гэй Национальна суглаанай уряагаар ороной промышленна предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд улам эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Зураг дээрэ: механическа заводой хүдэлмэрилэгшэ Тран Ле Лан ажаллажа байна.

ВИА-ТАСС-ай фото.

СОЦИАЛИС орониуудаар

НЕДОНДОНОЙХИНОО ХОЁР ДАХИН ЕХЭ ЭД БАРААН

ПЕКИН. (ТАСС). Нёдондоной-хиһоо хоёр дахин ехэ үргэн хэрэглэлэй эд бараан энэ жэлэй хайман һарын турша соо Пекинһээ Хитадай элдэб районуудта эльгээгдэбэ. Шааһан зүйлнүүд, часууд, резинэ гутал, велосипедүүдэй запасной частьнууд, бусад олон эд бараан бүри олоор бүтээгдэдэг болоо. Ниислэлэй фабрика, заводууд продукциингаа шанарые нилээд ехээр һайжаруулаа.

Энэ үе соо городой хүнгэн промышленность 800 ондоо шэнэ түхэлэй продукци бүтээжэ гаргадаг болоһон байна. Тэдэнэй 300 гаранинь олоор бүтээн гаргагдана.

«АЖАЛЛАЖА БАЙГААД һУРАХА, һУРАЖА БАЙГААД АЖАЛЛАХА»

СОФИ. (ТАСС). «Ажаллажа байгаад һураха, һуража байгаад ажаллаха» гэжэ Болгариин коммунис партиин табиһан уряа Болгариин Арадай Республикада бодотоор бэелүүлэгдэжэ байна.

Жэл ерэхэ тудам эндэ техникумүүдэй, профессионально-техническа училищинуудай тоо олон болохо, хэдэн зуу мянган ажалшад ажалаа таһарангүйгөөр тэдэндэ һурана.

Хэрбээ 1956 ондо Болгарида 288 техникум, профессионально-техническа училищи бии байгаа һаа, 1961 ондо тэдэнэй тоо 440 хүрэтэр олон болоо. Гансахан мүнөө жэлдэ орон дотор 63 шэнэ техническа дунда һургуули нээгдээ.

КНДР-тэ ТРАНСПОРТНА МАШИНАНУУД БҮТЭЭГДЭНЭ

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Транспортна машина бүтээлгэ Корейн арадай ажахын шэнээр байгуулагдаһан һалбаринуудай нэгэн болоно.

Японой эзэмдэлгын үедэ Хойто Корейдо пассажирска болон товарна вагонуудые заһабаридаг оройдоол хоёр бишыхан завод бии байгаа. Тиихэдэ запасной частьнуудынь бусад оронуудһаа асарагдадаг байһан юм.

Эдэ заводуудай нэгэниинь Пхеньянай баруун районодо байдаг юм. Тус завод сүлөөрэлгын һүүлээр үргэдхэгдэжэ, транспортна машина бүтээлгын томо центр болоо. Энэ завод жэл бүри 270 гаран паровоз заһабаридаг, 48 шахуу пассажирска болон товарна вагонуудые бүтээдэг, заһабаридаг юм.

Вонсанай вагон бүтээлгын завод хүсэдөөр наримуулан һайжаруулагдаа.

Орон доторое транспортна машина бүтээлгэ болоһоноо уламжалан, транспорт техникэ хүгжөө. 1946 онойхитой сасуулбал нёдондо жэлдэ түмэр замаар ашаа зөөлгэ 12 дахин нэмэһэн байна. Арадай засагай тогтоһоһоо хойшонхи үе соо хэдэн зуун километртэ түмэр зам шэнээр баригдаа. Долоон жэлэй үедэ хамта дээрээ 1.500 километр утатай түмэр замда электровозууд ябадаг болоо, тэрээнэн гадна түмэр замай бүхы транспорт техническа талаараа шэнэдхэн һэлгэгдэхэ.

Мүльһэн далайгаар тамаралга дүүрэхэеэ байна

Хойто мүльһэн далайн замай тагһай начальник В. В. Варлейн хөөрөөнһөө

Долоон жэлэй дурбэдэхи жэлдэ хэгдэжэ байһан Арктическа тамаралга дүүрэхэеэ байна. Энэ тамаралгада хабаадаһан олонхи суднанууд холын хойто зүгэй далайнуудһаа гаража ошоо. Хожом болоһон хойно тамаралга хэхэ баатай болоһон кораблинууд Хойто далайн замда ябаһан зангаараа.

Мүнөө жэлдэ Арктикада сагай уларил угаа шэрүүн шанга байгаа. Хойто далайн замай зарим участогуудта, хойто зүгэй зарим станцинуудта дүтын үнанууд тамаралгын бухы үе соо мүльһөөр хушаатай байгаа. Лаптева далай соогуур тамаралга тон бэрхэтэй байгаа, мүнөөшье бэрхэшээлтэй зандаа. Арктическа флодой флагман «Ленин» гэжэ атомоход, «Ленинград», «Москва» гэжэ хүсэтэ ледоколнууд дүрбэ үлүүтэй һарын турша соо мүльһэн соо хүдэлһэн байна. Энэ үе соо тэдэнэр хэдэн зуун суднануудые мүльһэн соогуур ябуулжа гаргаа. Дүршэлтэй капитанууд нүхэд Соколов, Федосеев, Ляшко гэгшэдэй командалдаг ледоколнуудай экипажнуудта транспортна суднануудай морягууд олон дахин баясхалан хүргэһэн байна.

Новосибирскэ хоолойгоор зүүн тээһээ баруулжаа гаража ябаһан Балтиин далайн хэдэн суднануудые, баруун тээһээ Певек порт тээшэ ошожо ябаһан «Сучан» гэжэ пароходые, «Рионгэс» гэжэ дизель-электроходые «Ленин», «Москва», «Адмирал Макаров» гэжэ ледоколнууд мүльһэн соогуур һаяхан үдэшэн гаргаа.

Тикси, Певек гэжэ арктическа портнуудай коллективүүд оролдосотой шангаар ажаллана. Эндэ суднанууд саг болзорһоо урид бэлэдхэгдэжэ гаргадаг байгаа.

Колымагай районуудта ашаа абаашалга бүрин дүүргэгдэө. Лаптева, Зүүн-Сибириин, Чукоткын далайнуудта тамаралга удахагүй дүүрэхэ, зүгөөр Карска далайн урда талын хүбида нэгэ хэды саг соо тамаралга үргэлжэлүүлэгдэхэ юм.

(ТАСС).

Чисаанын совхоздо

МАЛДАА БАРДАМ ХҮРЭХЭ ТЭЖЭЭЛТЭЙ

Ажахын тоосоондо ороһон Я. Цыпыловэй, С. Холхороевой, Н. Дулмаевагай, А. Еремеевэй, мүн Ц. Норбоевой бригаданууд ерэхэ үбэлэйнгөө үбһэ тэжээл һайн шанартайгаар хуряажа абаа юм. Тэдэнэр тус тустаа 1000—1500 центнер түсэбтэй байһан аад, мүнөө 1200—2000 центнер үбһэ соможо бэлэдхэнхэй. Тиихэдэ ажахын тоосондо ороһон үшөө табан бригада зелёнко, тарианай һолоомо эхэ мэтые хуряажа дүүргүүтэй байна.

ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБ БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

Эндэхи малшад энэ жэл эршэмтэй һайнаар хүдэлжэ, гүрэндэ һү худалдаха совхозойнгоо жэлэй түсэб октябриин 1-дэ сүм дүүргээ. Түсэбөөр хараалагдаһан 14400 центнерэй оронդо 14948 центнер һү тушааба. Энэнь нэгдондойхиһоо 38,3 процентээр ехэ болоно. Һү һаалгаар социалис мүрысөөндэ совхозой хоёрдохи, дүрбэдэхи фермын һаалишад шалгараа.

Тус фермэнүүдэй түрүү һаалишад Дашиева, Галсанова, Цырендоржиева, Содномова, Шкедова, Глазкова болон Тулусова гэгшэд үнгэрһэн юһэ һарын туршада үнеэн бүринөө 1200—1250 литр һү һааһан байна.

Тэрэшэлэн гүрэндэ мяха худалдаха юһэ һарынгаа түсэб тус совхоз 121,6 процент дүүргээ.

Е. Степанов.

Түрүү цех соо

Улаан-Үдын оёдолой фабрика соо ороходо, электрын хүсөөр хүдэлдэг оёдолой машинануудай нэгэ жэгдэ хүнхинөөн замханагүй. Цех соохи машинануудай дэргэдэ оёдолшод туха сүлөөгүй ажаллажа байна. Зариманиинь захилаар абтаһан костюм, пальто гэхэ мэтые, нүгөөдүүлнь —хүдалдаа наймаанда табигдаха хүүртиг, элдэб янзын гадар хубсаһа оёно.

Мүнөө үедэ ярангүй, оролдонгүй байхын аргагүй. Тус фабрикын коллективэйхид Октябриин революциин 45 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсоод, ажал хүдэлмэриидэ шэнэ амжалтануудые туйлажа байна бшуу. 9 һарынгаа түсэб болзорһоонь 9 хоногоор урид дүүргэөд, мүнөө бүри габшагайгаар хүдэлжэ оронхой.

Ц. Батуев.

Энэ томо соргые хүнгэхэнөөр үргэөд фото-зураг дээрэ Соргонь полиэтилен дэнхэй. Тамбовско механическа завод саар хэгдэһэн 50 м дүүнтэй, километр хэдэн арбаад тонно маха юм.

ТАСС-ай фото

Хилын саанаһаа

В. И. Ленинэй зохёолнуудай 10-дахи боти румын хэлэн дээрэ гараба

БУХАРЕСТ, октябриин 8. (ТАСС). В. И. Ленинэй зохёолнуудай 10-дахи ботиие политическэ литературын Гүрэнэй хэблэл румын хэлэн дээрэ гаргаба.

Монгол-совет хани барисаанай һайндэр

УЛААН-БААТАР, октябриин 8. (ТАСС). Монгол-совет ханин барисаанай һайндэр Монголой Арадай Республикада гурбадахи удаяа үргэлжэлжэ байна. МОНЦАМЭ агентствын мэдээсэнэр, республика дотор эдэ үдэрнүүдтэ хаа хаанагүй баяр ёһололой суглаанууд үнгэргэгдэнэ, МНР-тэ социализм байгуулгада хабаадаһан совет хани нүхэдтэй уулзалганууд болоно, советскэ фильмнүүдэй кинофестиваль эмхидхэгдэнэ.

Манай арадуудай аха дүүгэй хани барисаае, харилсаа холбоое саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ монгол-совет хани барисаанай һара ехэ үүргэтэй байха. Коммунизм байгуулжа байһан совет арадай амжалтануудтай Монголой ажалшад үргэнөөр танилсуулагдаха гэжэ Дунда Гобиин аймагай ажалшадай баяр ёһололой суглаанда Монголой арадай-революционно партиин аймагай комитедэй секретарь Б. Балдандорж мэдүүлбэ. Совет арадтай хани барисаатай байхадаал манай Эхэ орон һалбаран хүгжэхэ гэжэ Б. Балдандорж тэмдэглээ.

Монгол-совет хани барисаанай һарын хүндэлэлдэ МНР-эй промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд ажалай вахтада жагсанхай.

КНДР-эй Арадай дээдын суглаанда һунгалта болобо

ПХЕНЬЯН, октябриин 8. (ТАСС). КНДР-эй хуули гаргадаг дээдын орган—Арадай дээдын суглаанда мүнөөдэр зэлжээтэ һунгалта болобо. Орон дотор хаа хаанагүй ехэ бэлэдхэл хэгдэһэн байна. Үглөөнэй 6 часта Пхеньянай һунгуулиин участогууд нээгдэбэ. Энэ герой-гороодой үйлсэнүүд республикын гүрэнэй түгүүдаар шэмэглэгдэнхэй. Һунгалтын эхиһэн һурагүй урда тээ тэндэ Пхеньянай олон хүн зон сугларшаһан байгаа. Хүхюу шогтойгоор энеэлдэн болоно, үйлсэнүүдээр ирагуу һайхан хүгжэм зэдэлнэ. Бухы оронойг ажалшад шэнгил, ниислэлэй хүн зон һунгалтын үдэрые ажалай амжалтануудаар угтаба.

Урдишалан гаргагдаһан мэдээнэй ёһоор, үглөөнэй 10 часта Корейн ажалшадай олонхинь дуугаа үгэнхэй байба.

Социализмын бухы талаараа илаһан эрхэ байдалда КНДР-тэ түрүүшынхээ һунгалта болобо. Корейн Арадай партиин хүтэлбэрөөр үнгэрһэн сагай туршада туйлаһан ехэ амжалтануудайнгаа дүнгүүдые манай арад зон гаргахань гэжэ «Минчжу чосон» газетэ түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэбэ. Парти, правительстводаа айхабтар дуратай, үнэн сэхэ байһанаа элирхэйлэн, Корейн арад мүнөөдэр һунгалтада хабаадана.

Демократида эсэргүү де Голлиин һанаашалга буруушаагдана

ПАРИЖ, октябриин 7. ТАСС-ай корреспондентнүүд Г. Драгунов, Н. Ленский гэгшэд мэдээсэнэ:

Помпиду гэдэгэй правительствын тушаалһаа буунаһай, парламентын тараагдаһанай һүүлээр Франциин политическэ байдал шахардуу болонхой. Президент де Голль парламентые тараагаа. Тиигэжэ конституциин демократида харша реформо хэжэ ябадалые буруушаадаг бухы хүсэнүүдтэ зүрюу байһанаа тэрэ тодорхойлбо. Национальна суглаанда хабаададаг бухы политическэ партинуудай, бүлэглэлнүүдэй энэ реформые буруушаалһыень де Голль хараада абахагүй гэжэ оролдоно. Де Голлиин хүтэлбэрилдэг ЮНР гэдэг парти демократида харша энэ реформые гансаараал дэмжэһэн байна бшуу. Помпиду гэдэгэй правительствэда этигэнэгүйбди гэһэн шиидхэбэри парламентын гаргаһанай һүүлээр де Голль оронойнгоо хойто районууд тээшэ гэрэгэй манёврто хабаадахаяа зорюута ябашоо һэн. Иигэжэ парламентын энэ шиидхэбэрине тоогоогүй байһанаа тодорхойлоо бшуу.

Гүрэндөө хоёрдохи һуури эзэлжэ байһан сенадай түрүүлэгшэ Гастон Моннервиль гэгшэтэй президент де Голль үсэрэлдэр оройдоо хоёр минутын туршада хөөрэлдөө. Парижай политическэ ажал ябуулагшад энээндэнь ехэ гайханаар хандана.

Гэхэтэй хамта де Голлиин дотоодын, гадаадын политикые улам олон хүн зон буруушаана. Правительствада этигэнэгүйбди гэжэ парламент шиидхэбэри гаргахадаа, де Голлиие хараада абаһан болоно гэжэ нютагай нэгэ газетэ бэшэһэн байна.

Франциин правительствын дотоодын, гадаадын политикые үргэн олониитын буруушааха байһаниие Национальна суглаанай шиидхэбэри тодорхойлбо гэжэ «Юманите-Диманш» газетэ мүнөөдэр бэшэбэ. Үргэн олон ажалшадай байра байдал муудана. Монополинууд ажалшадай демократическа эрхэ сүлөөе элдэб янзаар хаһаха һэдэлгэ гаргана. Правительствын абаһан шиидхэбэринүүдые тэмдэглээд лэ байха орган парламентые болгохо, Баруун Германиин дай журөөдэдэг этэгээдүүдтэй сэргэйи-политическэ үгээлгэхэ хэхэ политика бэелүүлэгдэнэ. Франциин хүн зон эдэ бүгэдыень буруушаана.

Помпиду гэдэгэй правительствын тушаалһаа бууһанайшье һүүлээр мүнөөнэй конституциин реформо хэжэ бэлэдхэл үргэлжэлүүлэгдэнэ. Октябриин 28-да референдум үнгэргэхэ гурим, референдумэй урда тээхи бэлэдхэлдэ политическэ партинуудай хайшан гэжэ хабаадаха тухай декредүүд «Журналь офисьельдэ» мүнөөдэр томилогдобо. Гэхэ зуура үсөөхэн партинуудай түлөөлэгшэд агитационно плакадуудые гаргаха, радио, телевиденеэр үгэ хэлэхэ эрхэтэй. Тиимэһээ мэдээжэ политическэ, нииитын организацинууд мүнөөнэй байдал тухай һанамжануудаа тодорхойлхо аргагүй болонхой.

Конституциин реформо хэхэ түүхэл гаргаһаад де Голлиин түсэбые дэмжэхын зорилгоор ара далдаар тусхай хэмжээнүүдые бэелүүлнэ.

Һүүлэй үедэ баруунай тала баридаг фашис этэгээдүүд толгойгоо үргэжэ эхилээ. Орон дотор тохёолдоһон политическэ байдалые эдэнэр өөрынгөө аша туһада хэрэглэхэ һэдэлгэтэй. Зэбсэгжэмэл нююса организациин тэмдэгүүд Парижай гэр байра, метрогой станцинуудай ханаар бии болоо.

Үнгэргэгдэхэ байгаа референдумдэ ямар хараа шугам баримталхаяа политическэ партинууд тодорхойлно. МРП гэдэг католическа партиин Национальна комитедэй сесси мүнөө Парижда үнгэргэгдэжэ байна.

Болохоёо байгаа референдумдэ конституциин реформые буруушааха ёһотойбди гээд энэ партиин генеральна секретарь Морис-Рене Симоннэ уряалба. Парламентын депутат байһан Франсина Лефевр, политическэ бусад ажал ябуулагшад конституциин реформые буруушааба.

Де Голлиин һанаашалгын демократида харша байһание Франциин коммунис партиин элиишэлэн харуулна. Орон дотор нэгэ хүнэй засаг түрэ бии болгохо һэдэлгэдэ эсэргүүсэхын зорилгоор бухы демократическа хүсэнүүд нэгэдэхэ ёһотой гээд Франциин коммунис парти уряална.

Йеменэй премьер-министр ас-Саляль мэдүүлгэ хэбэ

КАИР, октябриин 8. (ТАСС). Йеменэй премьер-министр ас-Саляль МЕН агентствын корреспондентдэ мэдүүлгэ хэбэ. Йемен хадаа үни удаан сагай туршада гадаадын оронуудтай холбоогүй байгаа. Мүнөө мэдэрһэн бухы оронуудтайгаа Йемен дипломатическа харилсаануудые тогтооохо гэжэ шиидэбэ гээд премьер-министр ас-Саляль хэлэбэ.

ИТАЛИ. Хүдөө ажахын хүдэлмэришэд, тариашад жагсаалда, забастовкодо олоороо хабаадана. Газарай реформо зүбөөр хэхэ, байра байдал һайжаруулха гэһэн эрилтэ тэдэнэр табина. Зураг дээрэ: Эмилия-Романья гэдэг областьдо тариашадай митинг боложо байна.

АДН—ТАСС-ай фото.

Гурбан станок даагаад...

Улаан-Үдэ хотымнай Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой паровоз-хабсаралгын цехэй үрэмдэгшэ Анна Терентьевна Поляковская гэдэг ажал, үүсэхэл тухай тобшохоноор бэшэхэ хүсэлтэй байнаб. Нүхэр Поляковская нэгэтэ цехэйнгээ начальнигта ороод, иигэжэ дурадхаа һэн:

— Мүнөө хоёр үрэмдэгшэдэй ажалынь дүүрэн хүрэнэ ха юм. Үшөө гурбан үрэмдэгшэдые бариһанай хэрэг үүб. Намайе мүлилгын станогто оруулхадтнай яаха юм.

Тэрэ үдэрһөө Анна Поляковская ондоо станогто хүдэлжэ эхилэжэ бэлэй. Шэнэ станогоо ойрохон зуура шудалаад, уданшьегүй халаанайнгаа даабари ходо үлүүлэн дүүргэдэг болоо.

Теэдшье Анна Терентьевна станогто хүдэлхэдөө, сүлөөтэй сагай үлэдэг байһые тодорхойлоо. Сальникова кольцогой детальнуудые станоггоо тодхоод, тэдэнэй оньһон аргаар өөһэдөө мүлигдэжэ байхадань, хажуудань ехэ саг алмагдадаг гэхэшэб. Энэ үе соо хажуудань хүдэлжэ байһан фрезернэ станогуудые хараад, һонирхожо эхилээ бэлэй. Нэгэ хэды недели соо өөрөө техническэ библиотекэдэ ошожо, мүн хажуудахи фрезеровщигтоо заалгажа, фрезернэ станок шудалһан байна. Тиигэжэ сальникова кольцонуудые мүлихэһөө байтагай, өөрөө хэжэ болоо.

Нэгэтэ участогай ахалагша мастер Воробьев хоёр станок дээрэ (фрезернэ, мүлилгын станогууд) нэгэл хүн хүдэлжэ шадаха гэжэ хэлээ һэн. Тиихэдэ ажалай бүтээсэшье дээшэлхэ, хоёр хүн ондоо ажалда хэрэглэгдэхэ.

Энээниень ухаандаа хадууһан нүхэр Поляковская удаан бодолгото болонгүй, худэлһүү гээ...

Хожомынь, энэ ажалдаа дүршөөд байхадаа, Анна Терентьевна хоёр бэшэ, гурбаншье станок дээрэ гансаараал ажаллаа һаам, саг хүрэхэл байха гэжэ ойлгоо. Тиигээд үшөө нэгэ фрезернэ станок даажа абаһан юм.

Үглөөгүүр бүхэндэ станогойнгоо дэргэдэ зогсоходоол: «хайшан гээл һаа, үсэргэлдэрэйхиһөө мүнөөдэр, мүнөөдэрэйхиһөө үглөөдэр һайнаар хүдэлхэ аабиб» гээд шэбшэдэг байба. Тиигэ тиигэһээр лэ гурбан станок даажа ажалладаг болоо ха юм.

Нүхэр Поляковскаягай жэшээгээр бэшэшье халаанайхид олон станок дээрэ ажаллахаар шиидэ һэн. Нээрээшье гурбан станок дээрэ хүдэлхэдэ, бүтээсэн нилээд дээшэлжэ байһаниинь элитэ.

Н. Ангадаев.

Ажалай вахтада

Ажалайнгаа бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ, эрхим шанартай продукци гаргаха гэһэн зорилготойгоор Улаан-Үдын мельдкомбинадай коллектив ажаллажа байна. Тэдэнэр Агуухэ Октябриин 45 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсажа, һайн амжалта туйлаба. Энэ жэлэй 9 һарын даалгабарине амжалтатайгаар дүүргээд, түсэбһөө гадуур 940 тонно талханай зуйлнууд, 2175 тонно холимог тэжээл бэлдэжэ гаргаа. Үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, тус комбинат 1,5 миллион түхэригэй ехэ продукци гаргаһан болоно.

Иимэ амжалта миин лэ ерээ бэшэ юм. Үбэл, ха комбинадай гол це питальна заһабары Гадна 20 гаран ш рэлэнүүд тодхогдо эхэтэй хүдэлмэри о лагдаһан байха юм дай хүдэлмэрилэгш социалис мүрысөө дэлгэрнэхэй, дү хоног, һара бүрид жа, үйлэдбэрин зү рэ зүбшэн хэлсэгд

Октябриин урда сөөндэ мастер Ула нов, Красикова гэ тэлбэрилдэг халаа гарна.

Д.

Намарай дунда һара

ОКТЯБРЬ. Манай Буряад орондо энэ һара алтан намарай хоёрдохи һара гэжэ тоологдодог ааб даа. Хоёрдохи арбан хоногһоонь эхилжэ намарай дулаан үдэрнүүд болодог, модоной набшаһан унажа дүүрэдэг. Тиихэдэ үндэр хада уулын үбэртэхи шэнэһэ модон орой намар болотор шарлажа харагдадаг. Үдэртөө хэды дулаан болоошье һаань, һүниндөө хүйтэржэ, заахан горхон, сөөрэмүүд мүльһөөр хушагдадаг, түргэн урасхалта голнуудаар зайр ябажа захалдаг. Тиигэһээршье байтараа—һарын һүүл багаар үдэр һүниндөө зайр ябажа, Түрхэ, Витим голнууд, мүн нуурнууд сэгээн хүхэ мүльһөөр хушагдадаг.

Холын хойто зүгэй хада хабсагай энэ үедэ хүбэн сагаан хунжэлөөр хушагдажа, хүйтэнэй амисхал үзэгдэжэ эхилдэг. Энэнһээ гадна, хадын үбэрөөр, тала дайдаар ороһон саһан эндэ тэндэ эрээ тарияа харагдадаг.

Һарын тэн багһаа газар хүрэжэ эхилдэг. Байгал далайн Ушканье олтирог дээрэ үдэртөө 2 градус дулаан байхадань, бусад нютаг нугануудта хүйтэнэй амисхал үзэгдөөд лэ байха.

Октябриин хорёодлоо сааша хаа хаанагүй хүйтэржэ, дунда зэргээр үдэртөө 3—6, заримдаа 23—31 градус хүйтэн болоһон байдаг. Энэ һарын үе соо 7—11 миллиметр хүртэр саһан ородог. Һүүлэй арбаад жэлэй турша соо октябрь һарын түрүүшын арбаад хоногто дүрбэ дахин саһан ороо. Энэшье жэлдэ октябриин эхеэр хада хабсагай, зарим нютаг нугануудта иимэ ушар үзэгдэһэн байна.

Хүйтэнэй амисхаал үзэгдэбэшье, зарим жэлнүүдтэ үдэрынь ехэ дулаан болохо, хорхой шумуулнууд амидырдаг. Дулааржа эхилхэдэнь, саб сагаахан гүлгэдэй модоной набшаһанууд һэбшэжэ набшаалжа байһаниень хэды дахин харааһан лэ байхат.

Намарай дунда һарада шубууд дулаан ороноо бусажа, хойто зүгһөө манай эндэ үбэлжэхөөр мэхаша шубууд ерэдэг байна. Октябрь һарын дүүрэтэр хура, тохиргуунууд, тала дайдаар бэлшэдэг, шандаган сагаан дэгэлэе үмдэдэг.

И. Котов.

Советскэ гроссмейстер эрхимлэһээр

ВАРНА. Дэлхэйн шатаршадай 15-дахи олимпиадын ээлжээтэ — юһэдэхи уулзалгын болоходо, Советскэ Союзай шатаршад бэрхээр наадажа, Германиин Федеративна Республикын командые 3,5:0,5 тоотойгоор шүүгээ. Энэ СССР-эй чемпион Спасский зүрхэтэй бэрхээр, һайнааршье наадажа, харагшадые баясуулаа. Спасскитай наадаһан гроссмейстер Шмид 24-дэхи ябадалдаа шүүгдэшэһэн байна. Дэлхэйн экс-чемпион Таль Хехт гэгшэтэй наадахадаа, баһал шадамар бэрхээр тулалдажа, командадаа шухала очко асараа.

Гроссмейстер Унцикер (ФРГ) Петросянтай наадахадаа, абаһаар булюу байдалтай болоһон байгаа. Тиибэшье һаань, болгоомжотой бэрхээр наадаһан Петросян доблот дотолһоор нэгэ үлүү хүбүүень эдеэд, удаань шүүгээ. Керес—Трегер (ФРГ) гэгшэд тэнсээ.

Юһэн уулзалгын удаа СССР-эй команда 26,5 очкотой түрүүлжэ ябанхай. Югослави, США тус тустаа 2 нэ—20, Венгри—1 Болгари, Румын тулалдаг 17—17 лоо.

Мүрысөөнэй дү хоёр уулзалга үле

Тэрэшэлэн хоёр дахи булэгтэ үр ялалдаха ябаһан нуудай дунда мү тулалдаан болож

Мүрысө һонирхолт үнгэрб

Дулиишүүлэй дын һайндэртэ һан мүрысөөн хү, футболоор рэбэ. Мүрысөөнд саһан таби гара дулаандаа сү Л. Лагерова, Ю В. Тяпкин гэгш ажата туйлаа.

Эрэшүүлэй дэһэн 100 метрэй дагшад соохоо Ю эрхимлээ. Тэрэ секунда соо ү метртэ ядро ту «Труд» гэжэ об хүдэлмэрилэгш Лагерова аяар 100,400 метрэй үндэрые харайлг бшуу.

Мүн футболис болоһон мүрыс мотив-1» команд ри ээлээ.

Сводка погоды

Гидрометбюрогой мэдээсэлэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика дотор байһан бага зэргэ үүлэтэй байха, зарим нютагуудта саһан ороха. Баруун хойто зүгһөө һулахаанаар һалхилха. Улаан-Удэ городто үглөөгүүр 0—0, үдэртөө 0—2 градус дулаан болохоор багсагдана.

Октябриин 11-һээ 15 болотор республика дотор үүлэтэй байха, саһан ороходоо хүлеэгдэнэ. Баруун хойто зүгһөө һулахаанаар һалхилха. Һүниндөө хойто аймагуудта 12—17, урда аймагуудта 7—12, үдэртөө хойто аймагуудта 2—7 градус хүйтэн болохо.

Редактор Ц. Ц.

Шанай адрес, телефон

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленин ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. редактора, ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—24-74, сельского хозяйства и советского строительства, промышленности, транспорта, информации—35-14, литературы и искусства—34-05, писем и рабселькоров, отдел переводов и корректорская—35-95, бухгалтерия. Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства Бурятской АССР.

Н00578. Зак.